

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření 2024

Slovanský ústav
AV ČR

Zpracovali: Lukáš Novosad, Eva Šlaufová, Martina Chromá, Václav Čermák
Fotografie © Lukáš Novosad, © Martina Chromá, © Jana Plavec
Fotografie na obálce: © Martina Chromá
Grafický design, předtisková příprava: Václav Machurka, Formata v.o.s.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
www.slu.cas.cz

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření 2024

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

IČ: 68378017

Sídlo: Valentinská 91/1, Praha 1

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření 2024

Radou pracoviště projednána 2. června 2025

Dozorčí radou pracoviště schválena 11. června 2025

Úvodní slovo ředitele

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

držíte v rukou výroční zprávu Slovanského ústavu za rok 2024. Dovolte mi zde stručně připomenout významnější aktivity a momenty z chodu našeho pracoviště v uplynulém roce.

Na prvním místě bych rád věnoval vzpomínku našemu emeritnímu pracovníkovi a bývalému řediteli Slovanského ústavu, PhDr. Vladimíru Vavřínkovi, CSc., dr. h. c. (1930–2024), který nás navždy opustil 14. srpna 2024. Právě jeho zásluhou se po obnovení našeho pracoviště na počátku devadesátých let stal byzantologický výzkum opět nedílnou součástí našeho bádání, stejně jako vydávání mezinárodního časopisu *Byzantoslavica*, který vycházel ve Slovanském ústavu od roku 1929. Po získání právní samostatnosti našeho pracoviště se Vladimír Vavřínek rovněž stal prvním voleným ředitelem Slovanského ústavu AV ČR a v této funkci působil v letech 1998–2007. Z řady jeho organizačních aktivit bych rád připomněl jeho ideu obnovit knižní sérii *Práce Slovanského ústavu*, která vycházela v meziválečném období. V rámci této řady, čítající od roku 1998 již více než šedesát pět samostatných titulů, vychází každý rok několik vědeckých monografií, jejichž autory jsou pracovníci našeho ústavu, případně publikace vytvořené ve spolupráci s dalšími domácími či zahraničními vědci. Díky začlenění byzantologie do Slovanského ústavu došlo na našem pracovišti k užšímu propojení historického bádání s filologicky pojatým výzkumem staroslověnského jazyka a písemnictví, a to především při

studiu cyrilometodějského odkazu na Velké Moravě v širších historických souvislostech. Za jeden z úspěšných výstupů lze považovat například publikaci V. Vavřínka *Cyryl a Metoděj. Mezi Konstantinopolí a Římem* z roku 2013, která dosáhla velkého ohlasu doma i v zahraničí a která byla s dalšími doplňky znovu vydána v roce 2023.

V uplynulém období proběhly v ústavu také některé personální změny, neboť na zasloužený odpočinek odešly pracovnice technicko-hospodářské správy, které v obnoveném Slovanském ústavu působily od devadesátých let a které po dlouhá léta zajišťovaly kvalitní zázemí pro naše výzkumy. Za tuto činnost jim patří velké poděkování.

Z vědeckých publikací vydaných v roce 2024 bych rád zmínil především dvě, které vyšly v nakladatelství Academia. Jedná se o monografii Jakuba Kapičiaka *Píšu, tedy (ne)jsem* věnovanou tvorbě ruského conceptualisty Dmitrije Alexandroviče Prigova (1940–2007), druhou publikací je kolektivní monografie *Česká slovtvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy*, kterou edičně připravily Božana Niševa a Karolína Skwarska společně s Ivanou Bozděchovou. Mezinárodní autorský tým se v ní pokusil zhodnotit význam slovtvorné koncepce českého lingvisty Miloše Dokulila (1912–2002) nejen pro slovanské jazyky. Dovolím si ještě připomenout, že dílo vznikalo v úzké spolupráci s Ústavem českého jazyka a teorie komunikace Filozofické fakulty UK a Ústavem pro jazyk český AV ČR.

Z dalších publikací Slovanského ústavu bych rád upozornil na dvě rozsáhlé monografie z oboru paleoslovenistiky. První z nich z pera Štefana Piláta je věnována jazykovědnému rozboru rukopisu *Skopského*

apoštola, jenž byl ze starší předlohy opsán roku 1313 na teritoriu dnešní Severní Makedonie. Kniha je cenná i tím, že obsahuje rovněž pečlivé vydání této rukopisné cyrilské památky, která je dnes uložena v knihovně kláštera sv. Pantelejmona na Athosu. Druhým důležitým počinem je dosud nejrozsáhlejší kompendium o fungování církevní slovanštiny v Rumunsku od středověku do konce 18. století. Jedná se o tři anglicky psané svazky souhrnně nazvané *Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands*, v nichž Vladislav Knoll nejen komplexně shrnul dosavadní poznatky, ale i významným způsobem posunul naše poznání o tomto slavistikou často opomíjeném teritoriu. Knollovou zásluhou se tak Slovanský ústav vrátil ke své mezi- a poválečné tradici zabývat se i neslovanským územím, kde docházelo k intenzivnímu kulturnímu či jazykovému kontaktu se slovanskými národy, zejména na Balkáně.

V průběhu roku byly ve všech třech vědeckých odděleních dokončeny další knižní výstupy, které budou postupně vydávány v domácích i zahraničních nakladatelstvích.

Rád bych rovněž upozornil, že od roku 2024 je Slovanský ústav zapojen do nově schváleného projektu Strategie AV21 „Identity ve světě válek a krizí“, kde má větší počet aktivit. Jedním z nejnovějších výstupů je výstava Františka Čajky o církevněslovanském písemnictví v přemyslovských Čechách, jejíž panely si může široká veřejnost volně stáhnout a případně instalovat. Tento nový projekt Strategie rovněž umožnil postupně integrovat i aktivity ukrajinských kolegyň, které působí nejen v naší instituci, ale také v dalších humanitně zaměřených ústavech Akademie věd. Výsledky této práce budou k dispozici v příštím roce.

Vladimír Vavřínek (5. 8. 1930 – 14. 8. 2024)

Slovanský ústav rovněž prohloubil popularizační aktivity směrem k nejmladší generaci, pro niž naši pracovníci kromě pravidelného Dne otevřených dveří v listopadu připravili v dubnu akci „Slovanský ústav dětem“, která byla určena především pro žáky základních škol. Naopak čtyři středoškolští studenti se prostřednictvím našeho ústavu zapojili do akademického projektu „Otevřená věda“.

Podrobnosti o všech aktivitách Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., v roce 2024 se dočtete na následujících stránkách.

Mgr. Václav Čermák, Ph.D.

I.

Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště:

ředitel

Mgr. Václav Čermák, Ph.D.
Jmenován s účinností
od 1. 5. 2022 do 30. 4. 2027
(II. funkční období)

Rada pracoviště zvolena 11. 1. 2022 ve složení:

předsedkyně

doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)

místopředsedkyně

PhDr. Ilona Janyšková, CSc.
(Ústav pro jazyk český AV ČR)

členové

PhDr. Lukáš Babka
(Národní knihovna ČR – Slovanská
knihovna)

PhDr. František Čajka, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)

PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)

PhDr. Eva Šlaufová
(Slovanský ústav AV ČR)

doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.
(Historický ústav /
Slovanský ústav AV ČR)

tajemnice

Mgr. Jana Kocková, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)

Dozorčí rada jmenována ke dni 1. 5. 2022 ve složení:

předseda

Mgr. Ondřej Beránek, Ph.D.
(Orientální ústav AV ČR)

místopředseda

PhDr. Štefan Pilát, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)
do 30. 6. 2024

Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D.
(Slovanský ústav AV ČR)
od 1. 7. 2024

členové

RNDr. Martin Bilej, DrSc.
(Mikrobiologický ústav AV ČR)

doc. Mgr. David Kalhous, Ph.D.
(Filozofická fakulta Masarykovy univerzity)

PhDr. Helena Karlíková, CSc.
(Ústav pro jazyk český AV ČR)

tajemnice

Mgr. Dana Pilátová
(Slovanský ústav AV ČR)

b) Změny ve složení orgánů

V roce 2024 došlo ke změně místopředsedy Dozorčí rady, jímž byl Akademickou radou AV ČR jmenován k 1. 7. 2024 Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D.

Socha sv. Václava na rohu budovy SLÚ.

c) Informace o činnosti orgánů

Ředitel

Ředitel vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění a v souladu s ostatními právními předpisy a interními normami pracoviště. V součinnosti s Radou SLÚ a Dozorčí radou SLÚ se zaměřoval na zajištění optimálních organizačních a finančních podmínek pro činnost pracoviště.

Ředitel dále:

- sledoval plnění výzkumného programu pracoviště;
- po projednání v Radě SLÚ a Dozorčí radě SLÚ schválil rozpočet pracoviště na rok 2024;
- jednal o možnostech spolupráce s dalšími zahraničními vědeckými subjekty;
- koordinoval ediční činnost periodických i neperiodických publikací;
- vykonával běžnou provozně-řídící agendu;
- ve spolupráci s vedoucí THS zajišťoval chod pracoviště, dále správu a údržbu budovy ve Valentinské 91/1;
- vypsál veřejná výběrová řízení na obsazení tří vědeckých míst v oborech byzantologie, dialektologie a slovanské kulturní a historické vztahy na Balkáně, jednoho místa PPLZ a dvou míst v projektu „Lumina quaeruntur“; dále vypsál výběrové řízení na obsazení pozice vedoucí(ho) technicko-hospodářské správy.

Rada pracoviště

Rada SLÚ se sešla na čtyřech zasedáních (1. března, 12. dubna, 7. června a 22. listopadu) a pětkrát hlasovala per rollam.

Rada v roce 2024 přijala tato usnesení:

- schválila novelizaci Volebního řádu SLÚ;
- schválila návrh na udělení Čestné medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy o popularizaci vědy dr. Daně Haškové;
- schválila žádost do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů pro Mgr. et Mgr. Zuzanu Dzurillovou, Ph.D.;
- schválila postoupit Akademické radě čtyři žádosti zahraničních badatelů o Fellowship Josefa Dobrovského v pořadí Martina Kramarić, Piotr Sobotka, Marijan Šabić a Anna Stefan.

Rada po projednání vzala na vědomí:

- změny zákona o v. v. i.;
- rozpočet SLÚ na rok 2024;
- střednědobý výhled rozpočtu SLÚ na léta 2025 a 2026;
- rozpočet Sociálního fondu SLÚ na rok 2024;
- výroční zprávu a audit včetně účetní závěrky za rok 2023;
- rozdělení hospodářského výsledku SLÚ za rok 2023;
- informace o činnosti Platformy předsedkyň a předsedů Rad AV ČR.

Rada SLÚ v roce 2024 vydala jedno doporučení:

- doporučila řediteli SLÚ, aby zajistil v dalších letech distribuci připravovaného textu výroční zprávy ke kontrole vedoucím oddělení.

Rada SLÚ byla průběžně seznamována s chodem pracoviště, s vydavatelskou a ediční činností SLÚ a s dalšími organizačně-řídícími procesy v SLÚ.

Rada SLÚ schválila tyto návrhy per rollam:

- návrhy standardního projektu GA ČR doc. Mirosławu Jankowiakovi a dr. Jiřímu Dyndovi;
- návrh projektu z programu AV ČR pro podporu vědy „Lumina quaeruntur“ pro dr. Vladislava Knolla;
- návrh dopisu členům Akademické rady a Akademického sněmu iniciovaný Platformou předsedkyň a předsedů Rad AV ČR;
- návrh Čestné oborové medaile Josefa Dobrovského pro prof. Johannese Reinharta (Univerzita Vídeň);
- návrh mezinárodního projektu GA ČR (ÚJČ AV ČR, Ústav chorvatského jazyka a jazyko-
vědy v Záhřebu a SLÚ).

Dřívější znak SLÚ na rohu budovy.

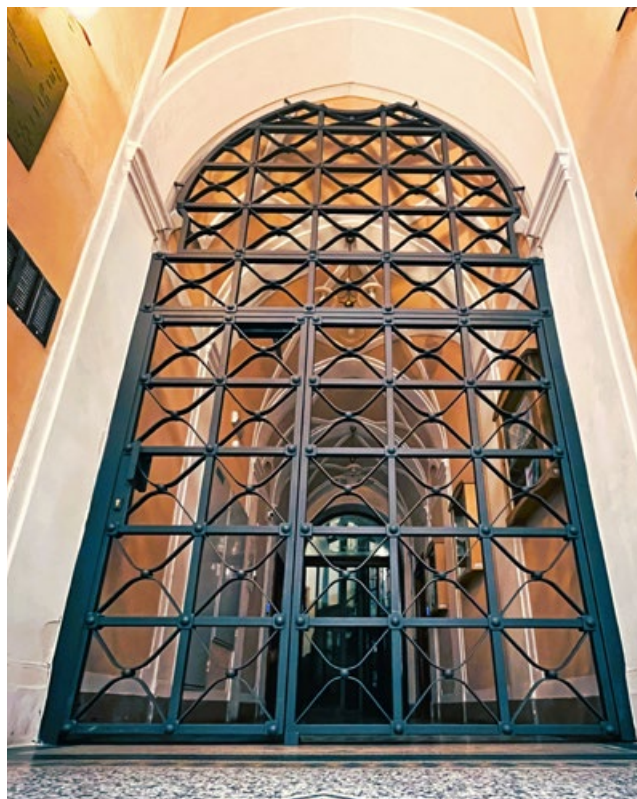
Dozorčí rada

Dozorčí rada SLÚ se v roce 2024 sešla na třech zasedáních: 20. 3. 2024 (5. zasedání), 10. 6. 2024 (6. zasedání) a 21. 11. 2024 (7. zasedání). S ohledem na snížení úvazku se dr. Štefan Pilát vzdal funkce místopředsedy. Novým místopředsedou byl s účinností od 1. 7. 2024 jmenován dr. Jakub Kapičiak.

Dozorčí rada v průběhu roku 2024:

- projednala aktualizaci Jednacího řádu Dozorčí rady SLÚ a postoupila jej ke schválení Akademické radě;
- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady SLÚ za rok 2023;
- bez připomínek projednala hospodářské výsledky za rok 2023, přílohu k účetní závěrce, rozpočet na rok 2024 a střednědobý výhled na léta 2025 a 2026;
- schválila Zprávu nezávislého auditora za rok 2023;
- určila auditorem pro rok 2024 Ing. Karla Heteše;
- vzala na vědomí informace o smlouvách uzavřených SLÚ v roce 2024;
- schválila dodatek k nájemní smlouvě mezi Slovanským ústavem a jeho pracovníci doc. Hannou Sytar;
- udělila předchozí souhlas k uzavření nájemní smlouvy mezi SLÚ a Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO), e. v., o pronájmu prostor ve 3. patře;
- bez připomínek projednala Výroční zprávu o činnosti a hospodaření SLÚ za rok 2023 a Zprávu o účasti SLÚ v České společnosti pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia za rok 2023;
- zhodnotila manažerské působení ředitele ústavu dr. Václava Čermáka;
- vzala na vědomí informace ředitele o vědecké a popularizační činnosti pracovníků SLÚ a o nových i připravovaných publikacích.

Vstup do přízemí budovy SLÚ.

II. Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2024 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

Beseda
„Češi – Slované?
Mýty a fakta
o našem slovanství“
na Veletřu vědy.

III. Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem vědecké činnosti SLÚ je výzkum v oblasti slavistických disciplín paleoslovenistiky, byzantologie, gramatické a lexikální struktury slovanských jazyků, dějin a teorie slovanských literatur v evropském kontextu, dějin meziválečné ruské a ukrajinské emigrace na území ČSR a dějin slavistiky. Na výzkumu pracoviště se rovnocenně podílejí tři specializovaná vědecká oddělení, jež jsou také zapojena do programů Strategie AV21: „Anatomie evropské společnosti: historie, tradice, kultura, identita“ (2022–2026) a „Identity ve světě válek a krizí“ (2024–2028). Na vědecké činnosti ústavu se již od roku 2022 podílejí v rámci programu „Researchers at Risk Fellowship“ rovněž ukrajinské vědkyně, které ve spolupráci s ukrajinskými kolegy z jiných ústavů AV ČR pravidelně organizují v SLÚ ukrajinstická setkání na vybraná vědecká témata.

Vedle knižních publikací a zpřístupňování volně dostupných on-line databází pracoviště vydává tři mezinárodní vědecké časopisy: *Slavia, časopis pro slovanskou filologii*, *Germanoslavica, Zeitschrift für germano-slawische Studien* a *Byzantinoslavica, Revue internationale des études byzantines*. Všechny jsou zapsány v databázi Scopus a indexovány ve Web of Science. Od roku 2024 také časopisy postupně přecházejí na vydávání v režimu Open Access – spolu s tím jim jsou vytvářeny samostatné stránky na platformě AS Jour-

nals (Knihovna AV ČR); archiv starších čísel je volně dostupný také v Digitální knihovně Kramerius.

Kromě pořádání mezinárodních vědeckých konferencí a workshopů (samostatně nebo s dalšími subjekty) ústav rozvíjí též odbornou a popularizační přednáškovou činnost. A to především ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia nebo s Jazykovědným sdružením ČR. V průběhu roku 2024 se také podařilo častěji prezentovat výsledky badatelské činnosti pracoviště zejména ve veřejnoprávních médiích a v různých odborných i popularizačních podcastech včetně zahraničních. Pracoviště se též zapojilo do popularizačních akcí pořádaných AV ČR, především do Veletrhu vědy, Týdne Akademie věd ČR, soutěže „Věda fotogenická“ či do projektu na podporu středoškolských studentů „Otevřená věda“.

Zaměstnanci v průběhu roku připravili řadu odborných přednášek, Den otevřených dveří, přednáškový den pro základní a střední školy nazvaný „Slovanský ústav dětem“, podíleli se na panelové výstavě „RŮŽENA DOSTÁLOVÁ 22. 4. 1924 – 18. 8. 2014“ a dalších akcích nejen v Praze, ale také v Brně, kde nadále působí detašovaná kancelář SLÚ v prostorách Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

■ Přehled vědecké činnosti

Oddělení paleoslovenistiky a byzantologie

Oddělení se zabývá studiem staroslověnského jazyka a písemnictví a studiem dějin a kultury Byzantské říše. Paleoslovenistická sekce se zaměřuje na výzkum památek pocházejících z území dnešní České republiky (velkomoravské období, rané přemyslovské Čechy, činnost Emauzského kláštera v Praze), dále jsou zkoumána témata pozdějšího rozvoje staroslověnské a církevněslovanské kultury ve střední a východní Evropě. Výstupy tohoto výzkumu jsou například rozsáhlé staroslověnské

slovníky (tištěné i elektronické) a kritická vydání staroslověnských a církevněslovanských textů. V českém prostředí unikátní byzantologická sekce se zaměřuje na výzkum reálií Byzantské (Východořímské) říše, a to zejména z pohledu archeologie, historie a slovansko-byzantských vztahů. Mezi aktuálně zkoumaná témata náleží analýza ženských postav v byzantské literatuře, výzkum byzantské minulosti Krymu a obraz Slovanů v raně byzantských pramenech.

vedoucí

PhDr. Štefan Pilát, Ph.D. (do 30. 6. 2024)
prof. Mgr. Petra Stankovska, Ph.D. (od 1. 7. 2024)

odborní a vědeckí pracovníci

PhDr. František Čajka, Ph.D.
Mgr. Martina Čechová, Ph.D.
Mgr. Václav Čermák, Ph.D.
Mgr. Pavla Gkantzios Drápelová, Ph.D.
Mgr. Jiří Dynda, Ph.D.
Mgr. et Mgr. Zuzana Dzurillová, Ph.D.
Mgr. Martina Chromá, Ph.D.
Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D.
doc. Mgr. et Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D.
Florin Leonte, Ph.D.
Mgr. Petra Melichar, Ph.D.
Mgr. Jan Morávek

Činnost oddělení v roce 2024

V oddělení paleoslovenistiky a byzantologie probíhaly práce na dlouhodobých vědeckých projektech, grantových úkolech a individuálních výzkumných tématech. Projekt staroslověnské digitální lexikografie „GORAZD: Digitální portál staroslověnštiny“ (hl. řešitel Štefan Pilát) je průběžně doplňován a dále rozvíjen. Ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR pokročily práce na technické úpravě vstupních dat „Etymologického slovníku jazyka staroslověnského“ (1989–2022) a testování aplikace pro digitalizaci tohoto slovníku za účelem budoucího propojení dat s elektronickými zdroji zpřístupněnými v systému Gorazd. Probíhala závěrečná kontrola a sjednocování hesel „Slovníku nejstarších staroslověnských památek“ (hl. redaktorka M. Chromá).

Nová vedoucí oddělení
Petra Stankovska.

V rámci plnění výzkumného tématu „Evropa, kořeny integrace, utváření lokálních, národních a evropských identit“ byla připravována popularizační monografie o mnohojazyčnosti ve středověké a raně novověké Evropě (V. Knoll) a popularizační kniha *Synové Svaroga: Bohové a démoni dávných Slovanů* (J. Dynda), jejímž cílem je novým způsobem představit známé skutečnosti o slovanském pohanství a usouvztažnit je s nedávnými archeologickými nálezy a religionistickými výklady. Probíhaly poslední korektury kolektivní monografie *Multilingualism in Medieval and Early Modern Europe: Areas of Contact and Overlap* (V. Knoll), která bude publikována v nakladatelství Lexington Books (USA) a přináší výsledky výzkumu prezentované na stejnojmenném kolokviu v roce 2022. Byla dokončena a zpřístupněna k volnému stažení on-line výstava *Staroslověnské písemnictví v raně středověkých Čechách* (F. Čajka), která zároveň může sloužit jako užitečný výukový materiál pro střední školy.

Druhým rokem pokračovaly práce na grantovém projektu „Cherchez la femme. Female Characters in Late Byzantine Literature“ (hl. řešitelka M. Kulhánková, grant GA ČR), jehož hlavním výstupem bude vydání monografie mapující postavy žen v pozdně byzantské literatuře. Dokončen byl dvouletý projekt MŠMT na podporu mobility „Late Byzantine Narratives between Primary and Secondary Orality“ (M. Kulhánková). Pokračovala spolupráce s Rumunskou akademií věd na mobilním projektu „Dvojazyčná (církevněslovansko-rumunská) mluvnice ze 17. století

připisovaná Stajkovi Gramatikovi“; zpracována byla teoretická část připravované edice památky (V. Knoll). Postupují také práce na projektu „Slavs Different from the Others: The Image of Slavs in the Early Byzantine Sources (ca 550–700)“ mapujícím obraz Slovanů v raně byzantských pramenech (P. Gkantziou Drápelová), dále probíhal i výzkum byzantské numizmatiky, zejména ve spolupráci s Oxfordskou univerzitou. Zahájen byl dvouletý projekt v rámci Programu podpory perspektivních lidských zdrojů (PPLZ) „Užití historického prezentu v pozdně byzantském a pobyzantském vyprávění“, jehož výstupem bude anglicky psaná monografie (Z. Dzurillová).

V roce 2024 byly vydány dvě publikace, a sice třísvazková monografie *Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands* (V. Knoll), jejímž těžištěm je charakteristika církevní slovanštiny a jejích hlavních památek v kulturně-historických souvislostech rumunských knížectví v období 14.–17. století, a *Skopský apoštol – krátký aprakos z roku 1313* (Š. Pilát), kterou tvoří edice cyrilského textu a rozsáhlá průvodní studie. V rámci projektu PPLZ „Slovanské pohanství a jeho literární obraz ve středověkých písemných pramenech“ byla do nakladatelství Brill odevzdána monografie *Ink, Cross and Pagan Gods: Medieval Christian Discourses on Slavic Pagan Religion* (J. Dynda). Dokončena a do tisku v nakladatelství Brill byla odevzdána také kniha *Digenis Akritis: a Narratological Commentary* (M. Kulhánková), která podává naratologický komentář k byzantské hrdinské básni *Digenis Akritis*, doplněný o zevrubný filologický a literární úvod. Do tisku byla odevzdána monografie *Pentateuch v chorvatskohlaholských středověkých památkách* (P. Stankovska) zaměřená na zmapování rozsahu a podoby biblického textu pěti Mojžíšových knih dochovaného v hlaholských středověkých památkách, které vznikly na území dnešního Chorvatska. Dokončena byla populárně naučná kniha *Císařovny nové šaty: panovnice v pozdní Byzanci* (P. Melichar).

Oddělení slavistické lingvistiky a lexikografie

V rámci tohoto oddělení jsou zkoumány zejména současné slovanské jazyky a nářečí – analyzovány jsou například z pohledu vývoje slovní zásoby, slovtvorby, syntaxe a jazykového kontaktu. Nejvýznamnějšími lexikografickými výsledky jsou překladové slovníky ruštiny a ukrajinštiny, které jsou částečně zpřístupněny v digitální podobě. Dlouhou tradici má na tomto pracovišti dialektologický výzkum, který se soustřeďuje na jihokarpatská (rusínská) nářečí Slovenska a bývalé Podkarpatské Rusi. Výzkum morfologie a syntaxe se zaměřuje na porovnání tendencí v současných slovanských jazycích.

vedoucí

PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D.

odborní a vědečtí pracovníci

PhDr. David Blažek, Ph.D.

Katja Brankačec, Ph.D.

doc. Olha Doloh, Ph.D.

dr hab. Mirosław Jankowiak

Mgr. Vratislav Karpíšek

Mgr. Jana Kocková, Ph.D.

PhDr. Iveta Krejčířová

Mgr. Božana Niševa, Ph.D.

doc. Hanna Sytar, DrSc.

Mgr. Růžena Šišková

PhDr. Eva Šlaufová

Mgr. Michal Vašíček, Ph.D.

Činnost oddělení v roce 2024

Pracovníci oddělení slavistické lingvistiky a lexikografie pokračovali v řešení dlouhodobých projektů. V oddělení probíhá digitalizace několika překladových slovníků: dvousvazkového „Ukrajinsko-českého slovníku“, vydaného v SLÚ knižně v letech 1994 a 1996 (M. Vašíček, R. Šišková, O. Doloh), dále „Bulharsko-českého slovníku“ J. Hory (B. Niševa v rámci bilaterálního projektu s Bulharskou akademií věd) a nedokončeného Hornolužicko-českého slovníku J. Mudry (K. Brankačec ve spolupráci s Ústavem českého národního korpusu FF UK, Společností přátel Lužice a s podporou nadace Založba za serbski lud). Hesla lužickosrbsko-českého slovníku jsou průběžně zveřejňována on-line. Doplnován je „Velký česko-ruský slovník“, přidáno bylo 1 300 hesel, slovník tak obsahuje více než 130 100 hesel (I. Krejčířová). V rámci výzkumu dynamiky slovanských jazyků byl revidován a doplňován slovník „Nové výrazy v žurnalistice přelomu tisíciletí. Rusko-český slovník“ (E. Šlaufová, I. Krejčířová) a v kontrastivním aspektu zpracovávána česko-bulharská neologie a neografie (B. Niševa).

Teorie lexikografického bádání i jeho aplikace byly rozvíjeny také v rámci mobilityního projektu se Slovinskou akademií věd a umění (D. Blažek) či při organizaci samostatného lexikografického panelu na prestižní konferenci Bienále české lingvistiky (B. Niševa, K. Brankačec, M. Vašíček). Rozšiřována byla také „Lexikální databáze jihokarpatských nářečí z materiálů Ivana Paňkevyče“ (M. Vašíček, R. Šišková), významný zdroj pro další jazy-

Vedoucí oddělení Karolína Skwarska na prezentaci knihy *Česká slovtvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy*.

kové a etnologické výzkumy. I nadále byly zkoumány dialekty východního Slovenska a západní Ukrajiny (M. Vašíček) a běloruské dialekty v Pobaltí i v Polsku (M. Jankowiak, V. Karpíšek).

Do tisku byly odevzdány dvě dialektologické publikace: autorská monografie o lexiku běloruských nářečí v Lotyšsku (M. Jankowiak) a kolektivní monografie o slovanských dialektech v době digitálních technologií (red. M. Jankowiak, M. Vašíček). Dále probíhal výzkum role náboženství při formování identit u občanů Ruska a Ukrajiny žijících na území ČR (M. Vašíček, V. Karpíšek).

Díky přístupu k archivním materiálům Ukrajinské hospodářské akademie v Poděbradech pokračoval výzkum jazyka ukrajinské emigrace v meziválečném Československu a vývoje jazyka ukrajinské diaspory (O. Doloh). Část oddělení se věnovala srovnávacímu výzkumu v oblasti morfolgie, syntaxe a sémantiky slovanských jazyků, zejména valenci ruských a polských sloves (K. Skwarska),

neurčitým tvarům slovesným (J. Kocková), vidu v češtině na pozadí dalších slovanských jazyků (J. Kocková, K. Skwarska ve spolupráci se zahraničními partnery). V rámci mezinárodního projektu COST byly zkoumány frazémové konstrukce v ukrajinštině a češtině ve srovnání s němčinou (H. Sytar, K. Brankačec).

K novému vydání je připravována *Mluvnice současné ukrajinštiny* (R. Šišková, M. Vašíček, O. Doloh). Ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR a Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy byla vydána kolektivní monografie *Česká slovtvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy* (red. B. Niševa, K. Skwarska). Do nakladatelství byla odevzdána další kolektivní monografie věnovaná neplnovýznamovým slovním druhům ve slovanských jazycích, která byla rovněž připravena ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR.

Oddělení dějin slavistiky a slovanských literatur

Pracovníci oddělení zkoumají slovanské literatury od poloviny 19. století do současnosti, přičemž těžiště spočívá v ruské, bulharské, slovenské a částečně polské a ukrajinské literatuře. Výzkum se zaměřuje na dosud neprobádaná témata a na komparativní a interkulturní studium jednotlivých literatur nejen ve slovanském prostředí, ale i v širším evropském kontextu. K hlavním úkolům patří výzkum ruského a bulharského undergroundu, ruské literární modely Krymu, traumatická paměť 20. a 21. století v evropských literaturách a tradičně i výzkum ruské a ukrajinské emigrace v Československu mezi dvěma válkami. Rozšiřuje se i výzkum institucionálních dějin slavistiky a fenoménu slovanství a jeho podoby v literárních a historických dokumentech.

vedoucí

doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D.

odborní a vědečtí pracovníci

doc. PhDr. Marcel Černý, Ph.D.

PhDr. Dana Hašková

PhDr. Julie Jančárková, Ph.D.

Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D.

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.

Mgr. Jakub Mikulecký, Ph.D.

Mgr. Miroslav Olšovský, Ph.D.

Dr. Siegfried Ulbrecht, M.A.

doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.

Dr. Dr. Olha Voznyuk BA., MA.

doc. PhDr. Anna Zelenková, Ph.D.

Činnost oddělení v roce 2024

V oddělení dějin slavistiky a slovanských literatur pokračovala implementace zastřešujícího výzkumného tématu „Historická a kulturní paměť v literatuře a diskurzivní paměť dějin oboru“. V projektu „Krym jako křižovatka kultur“ (H. Ulbrechtová, S. Ulbrecht) byly dokončeny revize a korektury autorových textů (cca 500 stran) německojazyčné kolektivní monografie a napsána obsáhlá předmluva. V první polovině roku 2025 bude text publikace připraven do tisku. V témže programu pokračoval projekt „Traumatická a posttraumatická paměť v evropských literaturách“ (vedoucí H. Ulbrechtová), v jehož rámci bylo vydáno tematické číslo časopisu *Slavia* „Paměť – Trauma – Svědectví“. Na konci roku byla rovněž uzavřena dohoda o spolupráci s Ústavem světové literatury Slovenské akademie věd v Bratislavě a začala příprava návrhu společného grantového projektu mezi SLÚ, Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně a Filozofickou fakultou Ostravské univerzity.

Paměť devadesátých let v literaturách je tématem kolektivní monografie s pracovním názvem *Transformace a postsocialismus*, kterou edičně připravil J. Mikulecký a která byla odevzdána do nakladatelství Univerzity sv. Klimenta Ochridského v Sofii. Na téma ukrajinské identity a kulturní paměti v post-sovětském prostoru a válečného traumatu v literárních dílech žen připravila několik dílčích studií a první část rukopisu anglicky psané monografie O. Voznyuk.

Siegfried Ulbrecht a vedoucí oddělení Helena Ulbrechtová na udílení Čestné medaile Vojtěcha Náprstka AV ČR.

Byla zahájena nová aktivita „Identita a její komunikace v exilu vnějším i vnitřním“ (J. Mikulecký). Téma diskurzivní paměti dějin oboru pokračovalo výzkumem česko-bulharských kulturních vztahů. Byl dokončen rozsáhlý rukopis (1 000 NS) monografie *Pozdravy ze Svaté Hory Athonské. Vzájemná korespondence mnicha Sávy Chilandarce s historikem Josefem Kalouskem (1878–1911)* (M. Černý), do poloviny roku 2025 bude uzavřen rukopis kolektivní monografie s edicí *Digitalizace, analýza a zveřejnění zápisů folklorní prózy z Moravy (sběr studentů FF MU v Brně v letech 1929–33 pod vedením F. Wollmana)* (A. Zelenková), byl dokončen text monografické části dvoudílné publikace s pracovním názvem *Frank Wollman v kontextu literární vědy a dramatického umění* (A. Zelenková) a pokročila práce na přípravě dějin Slovanského ústavu (R. Vlček, M. Černý).

Byl zahájen mobilitní projekt „The Rhetoric of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from 19th Century to the Present“ (J. Kapičiak) s Institutem litevské literatury

a folkloru a v rámci výzkumného tématu „Ruská věda, literatura a kultura v prostředí meziválečného Československa“ pokračovaly i projekty regionální spolupráce s Polabským muzeem Poděbrady (D. Hašková, zpracování fondu Ukrajinské hospodářské akademie), s Galeríí výtvarného umění v Ostravě (J. Jančárková, zpracování artefaktů ruských výtvarných umělců a příprava publikace *Cesty umění. Východoevropská malba, kresba a grafika 19.–20. století ze sbírky Galerie výtvarného umění v Ostravě*). D. Hašková připravila publikaci *Bílá ruská emigrace v Československu* (250 s.) a zpracovala 396 hesel do *Interaktivní mapy českých dějin* vznikající ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR.

V rámci individuálních autorských projektů pokračoval v práci M. Olšovský na monografii o poetice O. Mandelštama ve filozofické reflexi (projekt „Literatura periferie a okraje“) a J. Mikulecký dokončil 520 NS rukopisu monografie *Bulharská literatura v exilu*.

Projekty podpořené Akademií věd ČR a jinými poskytovateli

Programy Strategie AV21

- Anatomie evropské společnosti: historie, tradice, kultura, identita (2022–2026)
- Identity ve světě válek a krizí (2024–2028)

PPLZ – mzdová podpora postdoktorandů

- Slovanské pohanství a jeho literární obraz ve středověkých písemných pramenech (řešitel Mgr. Jiří Dynda, Ph.D., 2023–2024, číslo projektu: L300922301)
- Transition of Ukrainian Cultural Identity in Post-Soviet Period (řešitelka: BA. MA. Olha Voznyuk, Ph.D. & Ph.D., 2024–2025, číslo projektu: L300922401)
- Užití historického prézentu v pozdně byzantském a pobyzantském vyprávění (řešitel: Mgr. et Mgr. Zuzana Dzurillová, Ph.D., 2024–2026, číslo projektu: L300922451)

Meziakademické projekty mobility

- Bulharská akademie věd, projekt: The Use of Modern Technologies in Opening Lexicographical Heritage to the Public – The Theoretical and Methodological Aspects of Preparing the Source Materials for a Bulgarian-Czech Dictionary Database (řešitelka Mgr. Božana Niševa, Ph.D., 2023–2024, číslo projektu: BAS-23-04)

- Rumunská akademie věd, projekt: The Bilingual (Church Slavonic-Romanian) Grammar of the 17th Century Attributed to Staico Grammaticus (řešitel Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., 2023–2025, číslo projektu: RA-23-01)
- Litevská akademie věd, projekt: The Rhetoric of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from 19th Century to the Present (řešitel Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D., 2024–2026, číslo projektu: LAS-24-01)
- Slovinská akademie věd a umění, projekt: Dialogue between Lexicographers and Language Users (řešitel PhDr. David Blažek, Ph.D., 2024–2025, číslo projektu: SAZU-24-05)

Mobilitní projekt MŠMT

- Rakouská akademie věd, projekt: Late Byzantine Narratives between Primary and Secondary Orality (řešitelka doc. Mgr. et Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D., 2023–2024, číslo projektu: 8J23AT024)

Grantová agentura ČR

- Cherchez la femme. Female Characters in Late Byzantine Literature (řešitelka doc. Mgr. et Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D., 2023–2025, číslo projektu: 23-06509S)

Z prezentace knihy *Česká slovetvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy* v Lublani.

Olha Voznyuk po své přednášce v Institutu slavistiky Univerzity Innsbruck.

Ohlédnutí za výsledky projektu „Gorazd: Digitální portál staroslověnštiny“

Projekt: NAKI II Ministerstvo kultury ČR, 2016–2020

Cílem projektu řešeného oddělením paleoslovenistiky a byzantologie byla digitalizace a zpřístupnění ústavních staroslověnských slovníků (čtyřsvazkový *Slovník jazyka staroslověnského*, *Dodatky ke Slovníku jazyka staroslověnského*, *Řecko-staroslověnský index* a *Slovník nejstarších staroslověnských památek*). Kromě nástroje pro OCR rozpoznávání staroslověnštiny

byl vyvinut také převodník staroslověnských číslovek a tři specializované softwary pro převod slovníkových hesel do podoby strukturované slovníkové databáze (generátor hesel, editor hesel a exportní modul), které umožnily snazší zpracování slovníkových hesel v digitálním prostředí. Na konci roku 2020 byly všechny digitalizované slovníky zpřístupněny široké

veřejnosti v režimu Open Access. Přestože financování projektu ze strany poskytovatele dotace již bylo ukončeno, probíhají od roku 2023 ve spolupráci s Etymologickým oddělením Ústavu pro jazyk český AV ČR práce na digitalizaci a zpřístupnění *Etymologického slovníku jazyka staroslověnského* (1989–2022) v rámci Digitálního portálu staroslověnštiny.

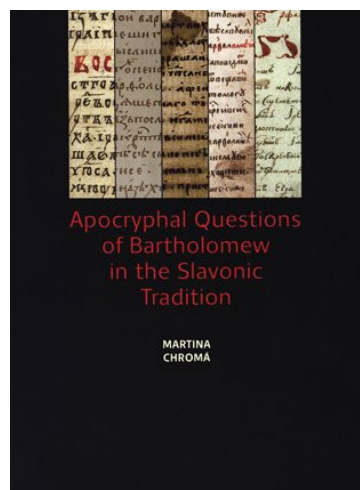
Jako součást projektu Gorazd vznikly také popularizační brožury o projektu a několik vědeckých monografií. První z nich byly publikovány v roce 2019:

ČAJKA, František – CHROMÁ, Martina – KNOLL, Vladislav – PILÁT, Štefan – SPURNÁ, Kateřina:
GORAZD: Digitální portál staroslověnštiny

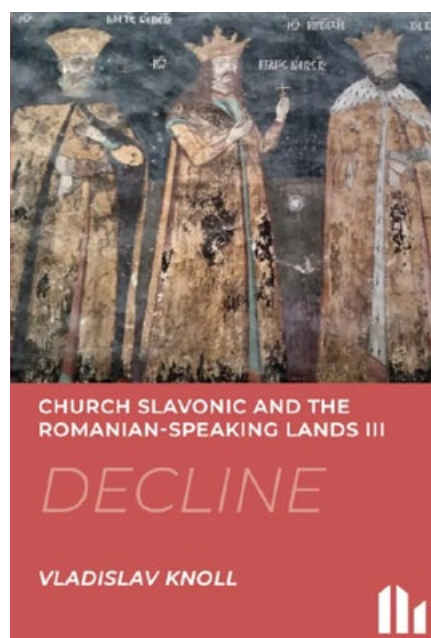
KNOLL, Vladislav:
Církevní slovanština v pozdním středověku

CHROMÁ, Martina:
Apocryphal Questions of Bartholomew in the Slavonic Tradition

V roce 2024 k nim přibyly další publikace:

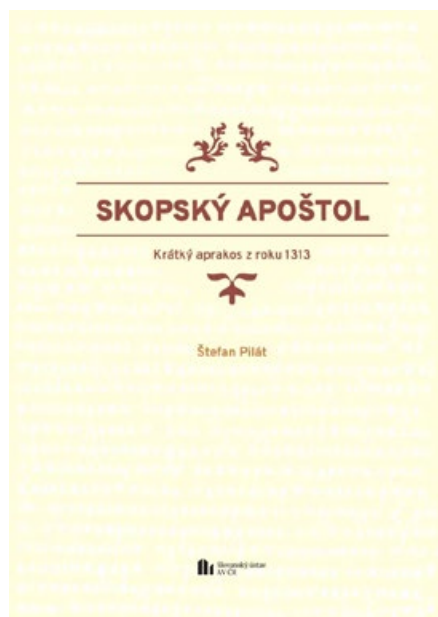
KNOLL, Vladislav: *Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands I–III.*

Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2024. Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada, sv. 54. ISBN 978-80-86420-77-6. **I. Origins**; ISBN 978-80-53003-04-9. **II. Blossom**; ISBN 978-80-53003-00-1. **III. Decline**; ISBN 978-80-53003-01-8.

První souhrnný popis dějin slovanského písemnictví na území dnešního Rumunska a Moldavska od jeho počátků do konce 18. století. Vychází

z primárních pramenů a nejnovější odborné literatury z různých zemí a badatelských tradic a aplikuje novou metodologii analýzy církev-

ňeslovanských textů. Práce zkoumá též opomíjené dokumenty a vrhá nové světlo na toto nedostatečně známé kulturní dědictví.

PILÁT, Štefan: *Skopský apoštol – krátký aprakos z roku 1313.*

Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2024. Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada, sv. 56. ISBN 978-80-86420-79-0

Kniha přináší edici církevněslovanského rukopisu z roku 1313, jehož opis byl pořízen v blízkosti severomakedonského města Skopje. Obsahem památky je slovanské znění Skutků apoštolských a epištol, které navazuje na cyrilometodějský překlad Nového zákona z řečtiny do staroslověnštiny. Rozsáhlá

úvodní studie přináší informace o textové podobě slovanského překladu a analyzuje jazykové zvláštnosti památky (pravopis, fonetiku, tvarosloví a skladbu) v porovnání s jinými rukopisy z jihoslovanského prostoru. Publikace tak přispívá k poznání vývoje jazyka na Balkáně na přelomu 13. a 14. století.

Další vydané publikace s vročením 2024

KAPIČIAK, Jakub: Píšu, tedy (ne)jsem: Umělecký projekt Dmitrije Alexandroviče Prigova a moskevský konceptualismus.

Praha: Academia, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2024. Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada, sv. 63. ISBN 978-80-200-3522-6; 978-80-86420-92-9

Publikace analyzuje poezii, prózu, performance a další vizuální díla ruského konceptualisty Dmitrije Prigova (1940–2007). Všíhá si, jak přítom autor vytváří svůj veřejný obraz v sovětském i postsovětském období. Kromě Prigovovy tvorby monografie přibližuje i dějiny a estetiku mos-

kevského konceptualismu, který je podobně jako sám Prigov inspirací pro mnoho současných ruských umělců a spisovatelů. Dosavadnímu výzkumu v uvedených oblastech dominují ruskojazyčné práce. Zahraniční monografie jsou doposud výjimečným jevem.

Veřejná představení knihy

- Božská lahvice, Praha, 21. ledna 2025;
- Čítárna UniJazz, Praha, 25. února 2025.

BOZDĚCHOVÁ, Ivana – NIŠEVA, Božana – SKWARSKA, Karolína (eds.):

Česká slootovorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy.

Monografie věnovaná 110. výročí narození a 20. výročí úmrtí Miloše Dokulila.

Praha: Academia, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2024. ISBN 978-80-200-3548-6;
978-80-86420-94-3

Tato kolektivní monografie se v kontextu nedávných životních výročí předního českého lingvisty a světově uznávaného odborníka v oblasti slootovorby Miloše Dokulila (1912–2002) snaží mapovat a hodnotit vliv české koncepce na další slootovorné vý-

zkumy. Představuje některé současné projekty a bádání v oblasti slootovorby a zaměřuje se na výstupy, které vycházejí z vědeckého přínosu Miloše Dokulila a na jeho základě slootovornou (a šíře lingvistickou) teorii obohacují a rozvíjejí. Příspěvky jsou rozdě-

leny do tří základních tematických okruhů: Teoretické a metodologické aspekty slootovorného výzkumu – možnosti a meze; Tvoření slov v systému jazyka; Tvoření slov ve slovanských jazycích. Publikace zahrnuje třicet dva příspěvků psaných v sedmi slovanských jazycích a v angličtině.

Veřejná představení knihy

- 23. konference Komise pro slovanskou slootovorbu při Mezinárodním komitétu slavistů, Lublaň, 19. září 2024;
- Kavárna Academia, Praha, 27. listopadu 2024.

Vladislav Knoll se svou vědeckou trilogií *Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands*.

On-line databáze

BRANKAČKEC, Katja – MUDRA, Jiří (†) – ŠKRABAL, Michal – VONDŘIČKA, Pavel (edd.): **MUDRA 2.0: Hornolužicko-český slovník / Hornjoserbsko-čěski słownik**. On-line slovníková databáze, přístup <<https://mudra.korpus.cz/>>.

Slovník představuje digitální a doplněné znění nedokončeného hornolužicko-českého slovníku Jiřího Mudry (1921–2009) – vychází z jeho lístkové kartotéky (cca sto tisíc lístků) a textového souboru slovníku s plánovanou velikostí cca 30–40 tisíc hesel. Aktuálně je plně zpřístupněno cca 6 500 hesel. Veš-

kerý materiál prochází jazykovou korekturou podle poslední pravopisné reformy, aktualizovány jsou i české ekvivalenty a doplňovány jsou další informace, odkazy a chybějící hesla. Všechny naskenované kartotéční lístky jsou zveřejněny a přiřazeny k jednotlivým heslům.

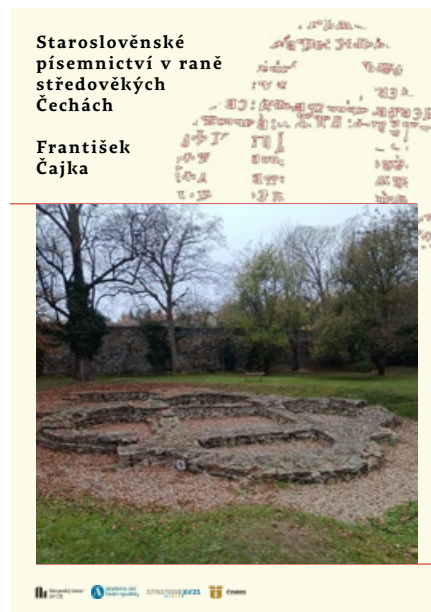
On-line výstava

ČAJKA, František:

Staroslověnské písemnictví v raně středověkých Čechách.

On-line výstava k volnému stažení je určena širší veřejnosti a může posloužit rovněž jako pomocný výukový materiál pro středoškolskou výuku českého jazyka a literatury či dějepisu. Jednotlivé panely přinášejí shrnutí nejnovějších poznatků o slovanské liturgii a staroslověnských (respektive církevněslovanských) písemných pramenech, které vznikly jako originální díla či jako překlady z latinských předloh v přemyslovských Čechách 10. a 11. století. Pozornost

je věnována návaznosti staroslověnského písemnictví v Čechách na období velkomoravské a významu Sázavského kláštera (založen sv. Prokopem roku 1032) pro rozvoj mezislovanských kulturních a literárních kontaktů ve středověku (především s Kyjevskou Rusí a Chorvatskem). Připomenuty jsou všechny důležité cyrilské a hlaholské památky, které lze s tímto obdobím spojit a které se dochovaly většinou mimo hranice českého státu.

Bibliografický soupis významnějších prací zaměstnanců SLÚ za rok 2024

Kapitoly v monografiích, studie v časopisech a sbornících

BLAŽEK, David

- Ali v 21. století je třeba dvojezičné slovarje? (Ob nastanku novega slovensko-češkega slovarja na Češkem).

In: JESENŠEK, M., ed. *Pleteršnikova dediščina: Ob stoletnici smrti Maksa Pleteršnika*. Maribor: 2024, s. 187–198. ISBN 978-961-286-878-9.

- Jezikovna sorodnost slovenščine in češtiny ter z njo povezana možnost stilnega neravnovesja leksikalnih enot (s poudarkom na primerih iz Slovensko-češkega slovarja).

In: ŠTUMBERGER, S., ed. *Predpis in norma v jeziku*. Ljubljana: 2024, s. 21–28. Obdobja, 43. ISBN 978-961-297-439-8. ISSN 1408-211X.

BRANKATSCHK, Katja

- Wot- vs. preč: k zwuraznjenju pohiba w hornjo-serbščinje.

In: WORNAR, E., ŠLEGEL, M., eds. *70 lět Lipščanskeje sorabistiki. Zběnik konferency 2022 = 70 Jahre Leipziger Sorabistik. Sammelband der Konferenz 2022*. Lipsk: 2024, s. 17–23.

ČERNÝ, Marcel

- Bálgarskata tematika kato alegoričen kod za češkija kulturen život po vremeto na Protektorata Bochemija i Moravija (Za „Izobraženie v kladeneca“ – edin zabraven roman na Emilija Stambolieva-Bednaržova ot 1944 g.).

In: *Polemiki i izbori. Sbornik s dokladi ot Meždunarodna konferencija Petnadeseti slavistični četenija, Sofija, 16-18 juni 2022 g. Literaturoznanie, kulturna antropologija*. Vol. 2. Sofija: 2024, s. 170–179. ISBN 978-619-7433-86-9.

- Poetika „dábelského“ na hranici mezi děsivým blouzněním a groteskním šklebem: nad prózami bulharského diabolismu – 2. část.

Porta Balkanica. 2024, 15 (1–2), s. 33–46. ISSN 1804-2449.

DOLOH, Olha

- Intensyvnyj kurs ukrajins'koji movy jak inozemnoji: Tradycijni j novitni metody navčannja.

Visnyk Nacional'noho universytetu „Černihiv's'kyj kolehium“ imeni T. H. Ševčenka. 183, 27 (2024), s. 156–160. ISSN 2663-9114.

- Ukrajins'ko-čes'ki movni kontakty: Teoretyčni aspekty i praktyčna realizacija.

In: *Modern philology: theory, history, methodology*. 1. Riga: 2024, s. 365–382. ISBN 978-9934-26-425-2.

DYNDA, Jiří – STANKOVSKA, Petra

- The Extent of the Early Old Church Slavonic Translation of the Pentateuch Preserved in Croatian Glagolitic Breviaries and Missals: The Book of Genesis in the Breviaries.

Slovo. 2024, 74, s. 45–63. ISSN 0583-6255.

GKANTZIOS DRÁPELOVÁ, Pavla

- Empresses on Early Byzantine Coins (Sixth to Seventh Centuries): Evidence of Power?

In: ROLLINGER, Ch. – VIERMANN, N., eds. *Empresses-in-Waiting: Female Power and Performance at the Late Roman Court*. Liverpool: 2024, s. 177–201. ISBN 978-1-80207-564-9.

CHROMÁ, Martina

- Ediční a lexikografické zpracování nově nalezené části Euchologia sinajského.

Slavia. 2024, 93, s. 443–455. ISSN 0037-6736.

JANKOWIAK, Mirosław

- Granice zasięgu gwar białoruskich w świetle badań lingwistów. Część II: pogranicze białorusko-łotewskie.

Acta Albaruthenica. 2024, 24, s. 113–133. ISSN 1898-8091.

- Krasław jako historyczny ośrodek polskości na Łotwie.

In: PUKSZTO, A., ed. *Polacy na Litwie i w krajach bałtyckich od Powstania Styczniowego do XXI wieku*. 1. Warszawa: 2024, s. 165–185. ISBN 978-83-67208-30-7.

KAPIČIAK, Jakub

- **Iskrennosť v narratívach o stalinských represijach.**
In: POSOKHIN, I., ed. *Russkaja proza načala 21-go veka: Teksty, konteksty i recepcija. Časť 1. Teksty i konteksty*. Bratislava: 2024, s. 92–114.
ISBN 978-80-223-5959-7.
- **Spomínanie Viktora Pivovarova a Dmitrija Prigova: Moskovské obrazy emancipácie a spolupatričnosti.**
Slavia. 2024, 93, s. 316–328. ISSN 0037-6736.
- **Shaping Speechlessness after February 24, 2022 in the Magazine "ROAR".**
Studi Slavistici. 2024, 21 (2), s. 155–173. ISSN 1824-761X.

KARPÍŠEK, Vratislav

- **Dětská literatura v podlaštíně: důležitost a přístupy.**
In: JASTREMSKA, T. – REMBISZEWSKA, D. K., eds. *Dialekty v umovach sučasnych vyklykiv / Gwary wobec wyzwań współczesności*. Lviv – Warszawa: 2024, s. 389–406. ISBN 978-83-66369-97-9.

KNOLL, Vladislav

- **Slovanské regionální idiomy střední Evropy a sčítání lidu.**
Slavia. 2024, 93, s. 469–480. ISSN 0037-6736.
- **The Renewal of Czech Church Slavonic: Josef Vajs' Liturgy (1922).**
Slovo. 2024, 74, s. 127–168. ISSN 0583-6255.
- **The Story of the Moldavian Tradition from the 18th century: the Church Slavonic original and its Russian translation.**
In: SOSNOWSKI, J., ed. *Z dziejów języków wschodnio-słowiańskich*. Łódź: 2024, s. 95–110.
ISBN 978-83-7405-761-5.

KOCKOVÁ, Jana

- **Budující se dálnice: Zvratná participia s pasivním významem v češtině.**
In: BOZDĚCHOVÁ, I. – NIŠEVA, B. – SKWARSKA, K., eds. *Česká slovo tvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy*. Praha: 2024, s. 151–161.
ISBN 978-80-200-3548-6.

KOCKOVÁ, Jana – GIGER, Markus

- **Grenzüberschreitungen an der Peripherie: Aspektuelle Funktionen von Aktivpartizipien und Verbalsubstantiven im Tschechischen.**
Zeitschrift für Slawistik. 2024, 69, s. 1–26.
ISSN 0044-3506.

KOCKOVÁ, Jana – SYTAR, Hanna

- **The most frequent lemmas in the Ukrainian and Czech corpus as a resource for foreign language learning and teaching.**
Zbornik Matice srpske za slavistiku. 2024, 105, s. 369–382. ISSN 0352-5007.

KREJČÍŘOVÁ, Iveta

- **Bolšoj češsko-ruskij slovar' opublikovan polnostju.**
Slavia. 2024, 93, s. 199–204. ISSN 0037-6736.

KULHÁNKOVÁ, Markéta

- **Space in Edifying Stories: The Case of Anastasios Sinaites.**
In: CONSTANTINO, S. – ANDREOU, A., eds. *Story-worlds in Short Narratives. Approaches to Late Antique and Early Byzantine Tales*. Leiden – Boston: 2024, s. 221–238. ISBN 978-90-04-70735-1.
- **The Fates of Epic in Byzantium. Homer for a New Era.**
In: GREENSMITH, E., ed. *The Cambridge Companion to Ancient Greek Epic*. Cambridge: 2024, s. 400–421.
ISBN 978-1-316-51469-6.

KUZMOVA, Michaela – NIŠEVA, Božana – PILÁT, Štefan

- **Za češko-bálgarskoto slovarče na Aleksandăr Teodorov-Balan.**
Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis. 2024, 43 (1), s. 11–21. ISSN 2534-918X.

LEONTE, Florin

- **Representations of Light in John Chortasmenos' Rhetoric. A Comparison of Verse and Prose Compositions.**

In: KUBINA, K., ed. *Poetry in Late Byzantium*.
Leiden: 2024, s. 92–119. ISBN 978-90-04-69967-0.

MIKULECKÝ, Jakub

- **Da se boriš sas zloto. Emigrantskijat roman „Zemjata plače“ ot Nikolaj Levkov.**

In: *Polemiki i izbori. Sbornik s dokladi ot Meždunarodna konferencija Petnadeseti slavistični četenija, Sofija, 16–18 juni 2022 g. Literaturoznanie, kulturna antropologija*. Vol. 2. Sofija: 2024, s. 400–409.
ISBN 978-619-7433-86-9.

- **Obrazy holokaustu v bulharské poválečné literatuře.**

Slavia. 2024, 93, s. 259–275. ISSN 0037-6736.

- **Sanstefanskijat mit v bălgarskata emigrantska literatura sled 1944 g.**

LInK (lingvistika, interpretacija, koncepcii) / LInC (linguistics, interpretations, concepts). 2024, 1 (1), s. 72–92. ISSN 3033-0181.

NIŠEVA, Božana

- **Nová česká a bulharská slovesná pojmenování z hlediska dynamiky současné komunikace.**

In: PETREVSKI, B., ed. *Tendencii vo sboroobrazovanjeto na glagolite vo slovenskite jazici*. Skopje: 2024, s. 241–256. ISBN 978-608-234-118-7.

- **Novata bălgarska i češka glagolna leksika: slovoobrazovatelna konkurencija i dinamika na săvremennata komunikacija.**

Balkanistic forum. 2024, 33 (1), s. 195–208. ISSN 1310-3970.

- **Slovotvorná konkurence a konfrontační studium dynamiky v současné komunikaci (na českém a bulharském neologickém materiálu).**

In: BOZDĚCHOVÁ, I. – NIŠEVA, B. – SKWARSKA, K., eds. *Česká slovotvorná koncepcie v kontextu slovanské jazykovědy*. Praha: 2024, s. 303–316.
ISBN 978-80-200-3548-6.

NIŠEVA, Božana – KUZMOVA, Michaela – PILÁT, Štefan

- **Retrodigitalizacijata na Bălgarsko-češkija rečnik na Karel Hora i kolektiv ot Slavjanskija institut pri ČSAN – leksikografska tradicija i săvremenni podhodi.**

In: EFTIMOVA, A., ed. *70 godini bălgarska filologija v Budapešta: Jubileen sbornik po povod 70 godini ot osnovavaneto na specialnostta Bălgarska filologija v Universiteta Loránd Eötvös v Budapešta*. Budapešt: 2024, s. 81–105. ISBN 978-963-489-767-5.

OLŠOVSKÝ, Miroslav

- **Křemenitá stezka paměti Vladimira Nabokova. *Slavia***. 2024, 93, s. 302–315. ISSN 0037-6736.

STANKOVSKA, Petra

- **Jazyk předlohy parafráze pěti biblických knih v chorvatskohlaholském breviáři z 15. století.**

Slavica Slovaca. 2024, 59, s. 250–256. ISSN 0037-6787.

SYTAR, Hanna

- **Es ist das Gesetz der Gesetze: frazemna konstrukcija N1s Copf N1s N2pl v nimec'kij movi ta jiji ukrajins'ki ta čes'ki ekvivalenty.**

In: BILEČKA, O. ed. *Zbirnyk tez dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji «Aktual'ni pytannja vyvčennja hermans'kich, romans'kich i slov'jans'kich mov i literatur ta metodyky vykladannja inozemnych mov»*. Vinnyca: 2024, s. 266–270.

- **Peremohty ne možna prohraty: pro odnu model' konstrukcij-frazem.**

In: HORHOLJUK, N., ed. *Hramatyčnyj portret ukrajins'koji movy u XXI storičči: Zbirnyk tez naukovych dopovidej učasnykiv Mižnarodnoji naukovoji konferenciji na pošanu doktora filolohičnych nauk, profesora Horoden'skoji Kateryny Hryhorivny*. Kyjiv: 2024, s. 131–137.
ISBN 978-966-489-683-9.

SYTAR, Hanna – BARANOWSKA, Lidia

- Sposoby perekladu leksyčných odynyc v opovidanniach zbirkky „Kazky robotiv“ Stanislava Lema: polsko-ukrajinski paraleli.

Studia Interkulturowe Europy Środkowo-Wschodniej.
2024, 17, s. 153–163. ISSN 1898-4215.

ULBRECHTOVÁ, Helena

- Osip Mandelštam o Krymu: mezi pamětí „kultury“ a očitým svědectvím.

Slavia. 2024, 93, s. 286–301. ISSN 0037-6736.

VAŠÍČEK, Michal

- Kul'tyvuvannja zakarpats'kych hovirok v interneti v konteksti sprob standartyzaciji rusyns'koji movy: movni stratehiji Myhalja Kušnyc'koho.

In: JASTREMSKA, T. – REMBISZEWSKA, D. K., eds.
Dialekty v umovach sučasnych vyklykiv / Gwary wobec wyzwań współczesności. Lviv – Warszawa: 2024,
s. 84–105. ISBN 978-83-66369-97-9.

VLČEK, Radomír – ČERMÁK, Václav

- 75 let od vzniku brněnské pobočky Slovanského ústavu.

Slavia. 2024, 93, s. 385–404. ISSN 0037-6736.

VOZNYUK, Olha

- Visualizing Habsburg Nostalgia in Contemporary Ukrainian Film.

In: DZYADEVYCH, Tetyana, ed. *Nostalgia, Anxiety, Politics. Media and Performing Arts in Egypt, Central-Eastern Europe, and Russia.*
Wilmington, Delaware: 2024, s. 31–52.
ISBN 979-8-8819-0060-1.

Konference „Character Construction in Byzantium“ v přednáškovém sále SLÚ.

Jiří Dynda na konferenci „Understanding Slavic Paganism“.

Hanna Sytar a Radomír Vlček na konferenci „Výzvy a aktuální otázky českých slavistických bádání. Jazyk – literatura – historie – archeologie – etnologie – dějiny umění“.

Miroslaw Jankowiak na konferenci „Výzkum valence ve slovanských zemích včera a dnes“.

Vědecké konference a workshopy s mezinárodní účastí

Pracoviště samostatně či ve spolupráci s jinými institucemi připravilo následující mezinárodní vědecké konference, kolokvia a workshopy:

- **Understanding Slavic Paganism** (20. a 21. května 2024, Praha, mezinárodní konference);
- **Character Construction in Byzantium** (12. a 13. září 2024, Praha, mezinárodní konference, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Multilingualism and Education in Pre-modern Europe** (19. a 20. září 2024, Praha, mezinárodní konference);
- **Výzkum valence ve slovanských zemích včera a dnes** (24. a 25. října 2024, Praha, mezinárodní konference, spoluorganizátoři: Institut Slawistyki Zachodniej i Południowej, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Warszawski; Pracownia Pragmatyki i Semantyki Językoznawczej IPS, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Warszawski; ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Polylogue of Cultures: Education, Philological, Culturological Aspects** (18. a 19. dubna 2024, Černihiv – Ukrajina, mezinárodní konference, hlavní organizátoři: Ministerstvo pro vzdělání a vědu Ukrajiny, Národní univerzita T. H. Ševčenka v Černihově, SLÚ jako spoluorganizátor);

Understanding Slavic Paganism

14. byzantologický den

Multilingualism and Education in Pre-modern Europe

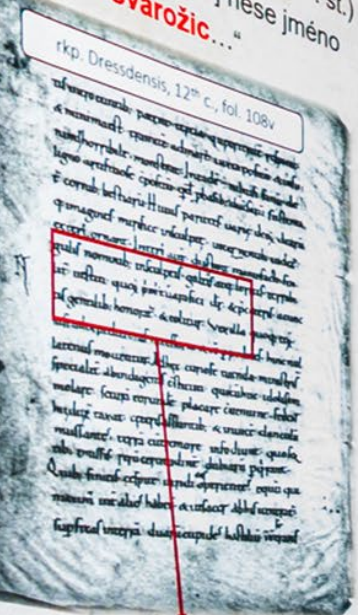

Setkání paleoslovenistů 2024

Týden AV ČR 2024

...TMAR Z MERSEBURKU (11. st.)
Nejvyšší [z božstev] nese jméno
Svarožic...

omnibus; inculpatus gaudet atque
ita quod pm̄zvarofici dicitur &
lib; honorat. & tollitur.

BŮH SVAROŽIC?

Jiří Dynda při přednášce v Keplerově sálu
na Veletrhu vědy.

Vědecké konference a workshopy bez mezinárodní účasti

- **13. byzantologický den** (7. června 2024, Brno, workshop, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Setkání českých paleoslovenistů 2024** (11. června 2024, Praha, workshop, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Výzvy a aktuální otázky českých slavistických bádání. Jazyk – literatura – historie – archeologie – etnologie – dějiny umění** (25. a 26. září 2024, Praha, konference, ve spolupráci s Historickým ústavem a Archeologickým ústavem

AV ČR, Brno, v. v. i., Národní knihovnou ČR – Slovanskou knihovnou a Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);

- **14. byzantologický den** (22. listopadu 2024, Praha, workshop, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Identita migrantů z východní Evropy** (27. listopadu 2024, Praha, workshop, ve spolupráci s Etnologickým ústavem a Sociologickým ústavem AV ČR, v. v. i., a Přírodovědeckou fakultou UK);

Ocenění za vědeckou činnost

PhDr. Dana Hašková

„Čestná medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy“ udělená Akademickou radou AV ČR za dlouholetou, systematickou a cíleně vedenou činnost v popularizaci vědeckých poznatků, konkrétně za výzkumy dějin emigrace z bývalé Ruské říše do meziválečného Československa.

„Dana Hašková svou prací přibližuje veřejnosti nejen příběhy emigrantů, ale také jejich kulturní, vědecký a společenský přínos. Upozorňuje tak na dosud málo známé kapitoly československé historie. Její práce nám bohužel připomíná i znovu aktuální otázky solidarity a přínosu podpory uprchlíků, což je ve světle současných událostí obzvláště důležité,“ vyzdvihla oceněnou ve své řeči předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová.

PhDr. Dana Hašková a kolektiv

Julie Jančárková,
Dana Hašková
a Anastázie Kopřivová

Za biografický slovník *Osobnosti emigrace z území Ruské říše v meziválečném Československu*

- Hlavní cena „Slovník roku 2023–2024“ v devěťadvacátém ročníku soutěže Jednoty tlumočnicků a překladatelů „Slovník roku“ o nejlepší ze slovníků a encyklopedií vydaných v Česku a na Slovensku.
- Hlavní cena v kategorii „Slovník nebo encyklopedická publikace“ v šestnáctém ročníku Cen Nakladatelství Academia.

PhDr. Vladimír Vavřínek, CSc. (in memoriam)

- „Stříbrná medaile sv. Vojtěcha“ pražského arcibiskupství za celoživotní vědeckou, organizační a redakční práci.

Za studentskou vědeckou činností

Tereza Kozická
Jan Lorenčík
Eliška Vylobová

- Druhé místo za dosažené výsledky na studentské vědecké stáži „Otevřená věda“ v Akademii věd ČR v oblasti humanitních a společenských věd. Stáž „Ženy v Byzanci“ připravila a vedla doc. Markéta Kulhánková.

Za nevědeckou činností

Lukáš Novosad

- První místo v kategorii „Věda mezigenerační“ soutěže AV ČR „Věda fotogenická“ za fotografii nazvanou *Od tisku k tisku*.

Popularizační a vzdělávací akce

Veletrh vědy

(30. května až 1. června 2024)

- **Stánková expozice** s písarskou a tiskařskou dílnou, expozicí věnovanou exilové bulharské literatuře a s aktivitami zaměřenými na komparaci slovanských jazyků (pracovní listy, kvízy apod.);
- **Češi – Slované? Mýty a fakta o našem slovanství**, panelová diskuse, moderoval: Václav Moravec, diskutovali: Václav Čermák (ředitel SLÚ), Petr Hlaváček (historik, filosof, editor Ústavu pro studium totalitních režimů), Martin Prošek (ředitel Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i.) a Jiří Pavlíček (Centrum molekulární struktury v Biotechnologickém ústavu AV ČR, v. v. i.);
- Jiří Dynda: **Bohové a démoni: co víme o Perunovi, rusalce a vodníkovi?**, přednáška;
- **Beseda** s Danou Haškovou o slovníku *Osobnosti emigrace z Ruské říše v meziválečném Československu*, moderoval: Lukáš Novosad, program Science Point;
- Pavla Gkantzios Drápelová: **Jací byli staří Slované válečníci?**, přednáška, program Science Point;

Božana Niševa na stánku SLÚ
na Veletrhu vědy.

Pavla Gkantzios Drápelová přednáší na Veletrhu vědy.

Týden Akademie věd ČR

(4. až 10. listopadu 2024, Praha, Slovanský ústav AV ČR)

- Miroslav Kouba: **Makedonská otázka: ‚jablko sváru‘ na Balkáně v proměnách času**, přednáška;
- Vladislav Knoll: **Jak se zbavit slovanštiny?**, přednáška;
- Jana Kocková, Karolína Skwarska: **Čeština a slovanské jazyky**, workshop;
- Vladislav Knoll: **Marie Terezie a zavedení ‚povinné školní docházky‘**, přednáška s besedou;
- Vladislav Knoll: **Cyril, Metoděj a staroslověnština**, workshop;
- **Den otevřených dveří**, 6. listopadu 2024;
- Jakub Mikulecký: **Carství – exil – postsocialismus. Axiomy bulharského nacionalismu**, přednáška;

Knižní minitrh AV ČR

(12. prosince 2024)

- **Stánková expozice** a knižní výprodej odborné literatury humanitních a společenskovědních ústavů Akademie věd ČR;

Svět knihy Praha

(23. května až 26. května 2024)

- **Společná stánková expozice** humanitních a společenskovědních ústavů Akademie věd ČR;

Slovanský ústav dětem

(přednáškový den pro základní a střední školy, 5. dubna 2024)

- Vladislav Knoll: **Jak se dřív děti učily číst a psát**, přednáška s besedou;
- Jiří Dynda: **Slovanští démoni a bohové**, přednáška s besedou;
- Jana Kocková, Hanna Sytar: **Čeština a slovanské jazyky**, přednáška s besedou;
- František Čajka: **Čeština a její nářečí**, přednáška s besedou;

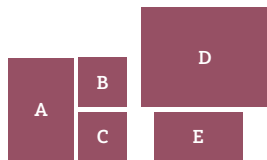
Otevřená věda

- Markéta Kulhánková: **Ženy v Byzanci**, středoškolská vědecká stáž: spolupráce s vědeckým týmem SLÚ, který v rámci svého tříletého grantového projektu zkoumá ženské postavy v literatuře a umění pozdně byzantského období (13.–15. století); základy filologické práce, práce se zdroji a databázemi, základy výzkumu v humanitních vědách, kritická práce s odbornými i středověkými prameny;
- Radomír Vlček: **Slovanství a slovanská vzájemnost v českém národním životě**, středoškolská vědecká stáž: poznání fenoménu slovanství a slovanské vzájemnosti v českém národním životě v průběhu 18. až 20. století s důrazem na jeho roli při tehdejší formování moderní české národní společnosti a na jeho státotvornou roli v průběhu 20. století;

Věda fotogenická

- Expozice fotografie Lukáše Novosada **Od tisku k tisku** na výstavě 11. ročníku fotosoutěže AV ČR „Věda fotogenická“, Praha, hlavní budova AV ČR, Galerie Věda a umění, 4. prosince 2024 až 31. ledna 2025;
- Expozice fotografie Martiny Chromé **Letokruhy slovníku** na výstavě 11. ročníku fotosoutěže AV ČR „Věda fotogenická“, Praha, hlavní budova AV ČR, Galerie Věda a umění, 4. prosince 2024 až 31. ledna 2025;

- A** Markéta Kulhánková během studentské stáže Otevřené vědy „Ženy v Byzanci“.
- B** David Blažek na úvodním setkání pracovní skupiny českých a slovinských lingvistů „Dialog mezi lexikografy a jazykovými uživateli“.
- C** Jana Kocková při poslechu jedné ze zahraničních přednášek v SLÚ.
- D** Michal Vašíček při přednášce o nářečích rusínštiny v Lužickém semináři.
- E** Z akce „Slovanský ústav dětem“.

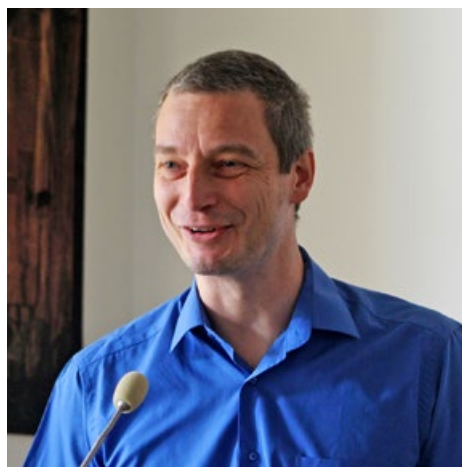

Přednášky, kulaté stoly, setkání

- Olha Voznyuk: **Fenomén Haliče v ukrajinské kultuře**, přednáška v rámci projektové série „**Vision Ukraïne. Netzwerk: Bildung, Sprache & Migration**“, 23. února 2024, Praha;
- Katja Brankačec: **Vznik nového hornolužicko-českého slovníku MUDRA 2.0.**, přednáška v doprovodném programu valné hromady Společnosti přátel Lužice, 16. března 2024, Praha;
- Václav Čermák: **Pražský klášter Na Slovanech a jeho význam pro chorvatsko-české literární vztahy ve 14. a 15. století**, přednáška v rámci IX. kroatistických setkání, 8. dubna 2024, Brno;
- David Blažek: **Slovníky nás spojují**, setkání mezinárodní jazykovědné pracovní skupiny věnované prezentaci mobilitního projektu a představení jednotlivých členů řešitelského týmu z Česka a Slovinska, 9. dubna 2024, Praha;
- Olha Voznyuk: **Posthaličská vyprávění v ukrajinské literatuře a kinematografii**, přednáška v rámci ukrajinistické série SLŮ, 9. dubna 2024, Praha;
- Michal Vašíček: **Rusínština – od nářečí k jazyku (vývoj jazyka, nářeční členění a vztah k sousedním jazykům, snahy o kodifikaci a jazykové politiky v zemích s rusínskou menšinou)**, přednáška na rusínském dni Společnosti přátel Lužice, 20. dubna 2024, Praha;
- David Blažek: **Dialog mezi lexikografy a jazykovými uživateli**, setkání pracovní skupiny českých a slovinských lingvistů v rámci bilaterálního projektu Mobility Plus, 2. října 2024, Lublaň;
- Václav Čermák: **Napsal svatý Prokop Remešský evangeliář?**, přednáška v refektáři Sázavského kláštera, 5. října 2024, Sázava;
- František Čajka: **Sázavský klášter a staroslověnská písemná tradice v přemyslovských Čechách**, přednáška v refektáři Sázavského kláštera, 5. října 2024, Sázava;
- Iveta Krejčířová: **„Lexikografie“ a „Rusko-česká a česko-ruská lexikografie: historie a současnost“**, dvě přednášky pro studenty bakalářského studia z Katedry ruského jazyka a literatury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v rámci předmětu „Lexikologie ruštiny“, 9. října 2024, Praha;
- Julie Jančárková: **O byzantském umění**, přednáška v Galerii výtvarného umění v Chebu, 16. října 2024, Cheb;
- František Čajka: **Staroslověnské písemnictví v přemyslovských Čechách**, přednáška v rámci cyklu doktorského semináře Ústavu českého jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 29. října 2024, Brno;
- Olha Voznyuk: **Kulturní diplomacie: polsko-ukrajinské vztahy v exilovém časopise Kultura Paryska po roce 1945**, přednáška na Univerzitě Martina Luthera v tamním Centru Aleksandra Brücknera pro polská studia v rámci cyklu „Co jste vždycky chtěli (nebo měli) vědět o Polsku“, 29. října 2024, Halle;
- Václav Čermák: **Uctívání českých světců v chorvatsko-hlaholských písemnostech**, přednáška v Ústavu chorvatského jazyka a lingvistiky, 26. listopadu 2024, Záhřeb;
- Dana Hašková: **Ruská emigrace v meziválečném Československu**, přednáška na Katedře ruského jazyka a literatury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, 2. prosince 2024, Brno;
- Jakub Kapičiak: **Motív straty řeči v esezech disidentského ruského časopisu ROAR – Resistance and Opposition Arts Review**, přednáška v rámci programu „Elektronická kultura a sémiotika“ Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy, 10. prosince 2024, Praha;

Veřejné přednášky zahraničních vědců

- Volodymyr Poltorak (Orientální ústav AV ČR, v. v. i.): **Fenomén kozácké kuchyně. Od salamchy k Aeneidě**, 27. února 2024, Praha;
- Stratis Papaioannou (Krétská univerzita): **Konstantinopolský synaxarion jako historiografie**, 29. února 2024, Praha;
- Oksana Palij (Katedra slovanské filologie Kyjevské národní univerzity): **Ukrajina v životě a díle Jaroslava Haška**, 18. března 2024, Praha;
- Andriy Danylenko (Pace University v New Yorku): **Slované v al-Andalusu a Ifriqiji: Příklad jazykové hybridizace na konci prvního tisíciletí**, 12. dubna 2024, Praha;
- Andrej Perdih (Ústav slovinského jazyka F. Ramovše v Lublani): **Slovníkové portály Fran a Franček a jejich přínos pro slovinskou lexikografii**, 18. dubna 2024, Praha;
- Larysa Naumova (Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.): **Země od Oleksandra Dovženka**, 22. května 2024, Praha;
- Duša Divjak Race (Ústav slovinského jazyka F. Ramovše v Lublani): **Metamorfóza slovníku: zobrazení jazykových dat od papíru po pixely**, 13. června 2024, Praha;
- Rajna Dragičević (Katedra srbského a jihoslovanských jazyků Filologické fakulty Univerzity v Bělehradu): **Nový slovník moderního srbského jazyka a jeho místo v srbské lexikografii**, 2. prosince 2024, Praha;

Rajna Dragičević a Andrej Perdih
na svých přednáškách v SLÚ.

Výběr z mediálních výstupů

- Miroslav Olšovský: **V Rusku je silná feministická básnická scéna, nucená přežít v patriarchální zemi**, Krajské listy, 8. ledna 2024;
- Vladislav Knoll: **Zajímavosti a aktuality: záchrana jazyků**, Český rozhlas, Dvojka, 21. února 2024;
- Vladislav Knoll: **NEZkreslená věda IX: Slovanské jazyky**, animovaný seriál AV ČR, 28. března 2024;
- Markéta Kulhánková: **Superhrdinové a ženské stereotypy středověku**, podcast AV ČR, 17. dubna 2024;
- Lukáš Novosad: **Serbowání: čtyřdílný esej o srbské Lužici a české sorabistice**, Revue Souvislosti 1–4/2024;
- Pavla Gkantzios Drápelová: **Od barteru k ražbě**, časopis A / Easy 2/2024;
- Markéta Kulhánková: **O překladech z řecké literatury**, Český rozhlas, Plus, 27. července 2024;
- Vladislav Knoll: **Expert: Dříve byly patrné rozdíly mezi školami ve větších městech a na vesnicích**, Česká tisková kancelář, 29. srpna 2024;
- Vladislav Knoll: **Škola za Marie Terezie? Děti zkoušeli kolemjdoucí, žádné vysvědčení a výprask!**, Blesk, 2. září 2024;
- Vladislav Knoll: **Škola volá: Jaké bylo školství dříve a jaké je nyní**, Epoch Times, 10. září 2024;
- Dana Hašková, Lukáš Novosad: **Jak jsme pomáhali Rusům. Československo mělo pro emigranty jasně nastavená pravidla**, podcast Hej, Slované, 11. září 2024;
- Miroslav Kouba: **(Severo)Makedonské ozvěny: Dějiny, kultura a politika**, podcast BalCast, 28. září 2024;
- Hanna Sytar: **Uprchlíci z Ukrajiny v české vědě a výzkumu**, Věda a výzkum, 1. října 2024;
- Jiří Dynda, Lukáš Novosad: **V Rusku vyzývají pohanské bohy náckové, u nás je pohanství spojeno s obrozením, romantismem a pivem**, podcast Hej, Slované, 2. října 2024;
- Dana Hašková: **Výstava přiblíží Zbraslav historickým i výtvarným pohledem**, Zbraslavské noviny, 9. října 2024;
- Michal Vašíček: **O rusínštině**, Český rozhlas, Plus, 20. října 2024;
- Jakub Mikulecký, Lukáš Novosad: **Bulharsko Západ vnímal jako chvost Evropy, tamní disent dostával jen omezenou pomoc**, podcast Hej, Slované, 30. října 2024;
- Miroslav Kouba, Lukáš Novosad: **Jak se buduje slovanský národ a slovanské velkoměsto ve 21. století? Vítejte v (Severní) Makedonii**, podcast Hej, Slované, 20. listopadu 2024;
- Vladislav Knoll: **Proč musíme chodit do školy?**, Mladá fronta DNES, příloha Víkend, 23. listopadu 2024;

Knoll:
NEZkreslená věda IX:
Slovanské jazyky

Kulhánková:
Superhrdinové a ženské
stereotypy středověku

Kouba:
(Severo)Makedonské
ozvěny

Hašková, Novosad:
Jak jsme pomáhali
Rusům

Dynda, Novosad:
V Rusku vyzývají
pohanské bohy náckové

Mikulecký, Novosad:
Bulharsko Západ vnímal
jako chvost Evropy

Kouba, Novosad:
Jak se buduje slovanský
národ ve 21. století?

Dana Hašková před svými panely na zbraslavské výstavě.

Spolupráce na výstavách

- **Místní obec Zbraslav v historii a obrazech**, příprava panelů o zbraslavské ruské emigrantské komunitě, Praha, Galerie Zbraslav, 21. října až 22. listopadu 2024 (Dana Hašková a kolektiv);
- **Růžena Dostálová 22. 4. 1924 – 18. 8. 2014**, Praha, Brno, 22. dubna až 29. listopadu 2024 (Markéta Kulhánková a kolektiv; hlavní organizátor: Česká společnost pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.).

Panelová výstava o Růženě Dostálové ve foyer Filozofické fakulty UK.

Podíl na pedagogické činnosti

	Letní semestr			Zimní semestr		
Celkový počet odpřednášených hodin na VŠ v programech bakalářských / magisterských / doktorských	192	85	0	192	184	0
Počet semestrálních cyklů přednášek / seminářů / cvičení v bakalářských programech	4	4	0	7	5	0
Počet semestrálních cyklů přednášek / seminářů / cvičení v magisterských programech	4	3	0	5	5	0
Počet pracovníků ústavu působících na VŠ v programech bakalářských / magisterských / doktorských	5	6	6	5	7	6

Účast na životě vědecké obce v roce 2024

- 3 členství ve vědeckých radách (Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna v Praze, FF Univerzity v Ostravě);
- 2 členství v Radě instituce (Rada Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.);
- 14 členství v orgánech mezinárodních vědeckých organizací (společnosti, komitety);
- 24 členství v redakcích mezinárodních vědeckých časopisů;
- 1 členství v oborové komisi GA ČR;

Z jednoho z workshopů Slovanského dne dětem.

Někdejší řecký velvyslanec Athanassios Paresoglou na návštěvě SLÚ na vernisáži výstavy o byzantoložce Růžené Dostálové.

Mezinárodní smlouvy o spolupráci

- Slovanský seminář Univerzity Alberta Ludwiga, Freiburg: Spolupráce při budování dialektologického korpusu „Corpus of Spoken Rusyn“ a vzájemná podpora vědecké práce v oblasti slavistiky (2020–2024);
- Ústav světové literatury Slovenské akademie věd, Bratislava: Interkulturní výzkum evropských literatur mezi Východem a Západem; Literární mytologie jako odraz kulturní a traumatické paměti lidstva od 90. let 20. století (2021–2024);
- Staroslověnský ústav, Záhřeb: projekt Staroslověnská a církevněslovanská lexikografie a chorvatsko-české literární vztahy ve středověku a raném novověku (2023–2025);
- Jazykový ústav, Sarajevská univerzita, Sarajevo: Výzkum bosenských a českých literárních tradic a kultur. Staroslověnská a církevněslovanská lexikografie. Textologický výzkum středověkých památek bosenského původu (2023–2025);
- Ústav slovinského jazyka F. Ramovše ZRC Slovinské akademie věd a umění, Lublaň: Česko-slovinská lexikologie a lexikografie (2023–2025);
- Nadace lužickosrbského národa, Budyšín: Podpora a digitální zpřístupnění Hornolužicko-českého slovníku Jiřího Mudry (2023–2025);
- Ústav světové literatury Slovenské akademie věd, Bratislava: Paměť, trauma a dějiny v evropských literaturách (podepsáno 18. listopadu 2024 na období 2025–2028).

Předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová a ředitel SLÚ Václav Čermák při slavnostním předání vědecké prémie „Lumina quaeruntur“ Vladislavu Knollovi.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti

V roce 2024 pracoviště opět zvýšilo popularizační aktivity v médiích (nejen tradičních, jako jsou Český rozhlas, Česká televize, Týdeník Echo, deník Blesk aj., ale nově především v českých i zahraničních podcastech), bylo aktivní na sociálních sítích (Facebook, Instagram, YouTube). Aktivně se zapojilo do programu AV ČR „Vědci do výuky“. Přibýlo i akcí v rámci Veletrhu vědy, pro nějž pracoviště připravilo kromě stánkové expozice také čtyři vystoupení. Samostatně zorganizovalo přednáškový den pro základní a střední školy nazvaný „Slovanský ústav dětem“. V průběhu dubna byly spuštěny nové

webové stránky SLÚ. Na začátku prosince proběhly pravidelné pohovory ředitele se všemi zaměstnanci pracoviště.

Jiná činnost pracoviště zahrnuje pouze platné nájemní smlouvy nájemců bytových i nebytových prostor (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i., Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Collegium Carolinum a Německý historický ústav ve Varšavě – pobočka Praha, stipendista SLÚ).

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2024 neproběhly žádné kontroly a nebyly zjištěny nedostatky v hospodaření pracoviště.

VI. Počet a struktura zaměstnanců

V roce 2024 pracoviště zaměstnávalo celkem 47 zaměstnanců. K 31. 12. 2024 působilo na pracovišti 27 žen (což činí 57 % všech zaměstnanců) a 20 mužů (43 % všech zaměstnanců).

Věk	Celkem	Z toho muži	Z toho ženy	Podíl v %
18-20	0	0	0	0,0
21-25	1	1	0	2,1
26-30	0	0	0	0,0
31-35	4	1	3	8,5
36-40	5	3	2	10,6
41-45	9	6	3	19,1
46-50	10	5	5	21,3
51-55	6	1	5	12,8
56-60	5	1	4	10,6
nad 60 let	7	2	5	14,9
Celkem	47	20	27	100

VII.

Finanční zabezpečení v roce 2024 v tis. Kč

Neinvestiční prostředky

údaje v tisících Kč

Výnosy	36 152
Hlavní činnost výnosy celkem	34 621
Hlavní činnost Institucionální prostředky	32 705
podpora VO	25 375
dotace na činnost	4 233
z toho: 1 Podpora excelence	1 849
2 Podpora spolupráce	1 922
3 Podpora infrastrukturních činností	245
4 Podpora prezentace	217
ostatní výnosy	3 097
tržby z prodeje publikací a časopisů	199
tržby z prodeje služeb	368
zúčtování FRM	202
zúčtování rezervního fondu	142
zúčtování fondu účelově určených prostředků	611
zúčtování poměrné části odpisů	1 469
ostatní výnosy	106
Hlavní činnost Mimorozpočtové prostředky	1 916
GA ČR	1 726
MŠMT ČR	25
zúčtování fondu účelově určených prostředků	51
ostatní výnosy	114
Jiná činnost výnosy celkem	1 531
z toho: nájemné z bytů	1 510
ostatní příjmy a výnosy	21
Náklady	36 152
Hlavní činnost náklady celkem	35 566
z toho: Hlavní činnost Institucionální prostředky	33 650
Hlavní činnost Mimorozpočtové prostředky	1 916
Hlavní činnost ostatní náklady	-
Jiná činnost náklady celkem	586
Hospodářský výsledek	-
z toho: Hospodářský výsledek Hlavní činnosti	-945
Hospodářský výsledek Jiné činnosti	945

Osobní náklady

I. Mzdové prostředky a odměny

Stav zaměstnanců celkem za pracoviště v roce 2024

Fyzický počet zaměstnanců k poslednímu dni roku	47
Přepočtený počet zaměstnanců	38,09

A. Přehled čerpání mzdových prostředků podle zdroje financování	přepočtený počet zaměstnanců	v tis. Kč
Mzdové prostředky celkem	38,09	19 966
z toho: Hlavní činnost institucionální prostředky	36,29	18 633
Hlavní činnost mimorozpočtové prostředky	1,30	979
Jiná činnost	0,50	354

B. Přehled čerpání mzdových prostředků podle kategorií	přepočtený počet zaměstnanců	v tis. Kč
Mzdové prostředky celkem	38,09	19 966
z toho: výzkumní pracovníci	28,60	15 607
ost. VŠ prac. výzkum. útvarů	2,43	1 024
odborní pracovníci s VŠ	4,30	2 163
odborní prac. se SŠ a VOŠ	2,23	913
technicko-hospodářští pracovníci	0,50	235
provozní pracovníci	0,03	24

II. Ostatní osobní náklady (OON)

A. Přehled čerpání OON podle zdroje financování	v tis. Kč
OON celkem	1 078
z toho: Hlavní činnost institucionální prostředky	901
Hlavní činnost mimorozpočtové prostředky	147
Jiná činnost	30

B. Přehled čerpání OON podle odbornosti	
OON celkem	1 078
z toho: odborná externí spolupráce	870
provozní externí spolupráce	208

VIII.

Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Vývoj činnosti pracoviště v roce 2025 a v následujících letech vychází a nadále bude vycházet z výsledků hodnocení výzkumných pracovišť za léta 2015–2019. Badatelská činnost probíhá ve třech odděleních, v nichž bude kladen větší důraz na týmové projekty řešené v rámci celého pracoviště, případně ve spolupráci s dalšími akademickými pracovišti či se zahraničními vědeckými institucemi. Vedení pracoviště se trvale pokouší navýšit finanční prostředky na další rozvoj slavistických oborů a byzantologie. Zdroje pro možné odborné posílení vidí vedení pracoviště jak ve vlastním institucionálním rozpočtu, tak v projektech vyhlašovaných AV ČR

(PPLZ a Lumina quaeruntur), grantech GA ČR a projektech dalších poskytovatelů včetně zahraničních. Pracoviště také udržuje odborné kontakty s širší vědeckou obcí v tuzemsku i zahraničí. Z domácích institucí probíhá intenzivní spolupráce především s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s., při které pracuje Český komitét slavistů a Český národní komitét byzantologů. Posílena byla také spolupráce s Lexikologicko-lexikografickou sekcí Jazykovědného sdružení ČR. Existence brněnské kanceláře pracoviště také nadále posiluje spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i.

IX.

Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Slovanský ústav neprovádí vzhledem k zaměření své výzkumné činnosti žádné aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, jeho zaměstnanci však dle možností pracoviště dodržují ekologické zásady ve vztahu k životnímu prostředí.

X.

Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

Pracovněprávní vztahy v SLÚ se řídí obecně platnými právními předpisy a Kolektivní smlouvou uzavřenou od 1. ledna 2013 s platností na dobu neurčitou, dále vnitřními předpisy a směrnicemi (Informace k pracovnímu poměru, Pracovní řád, Organizační řád, Vnitřní předpis o dovolené

a jejím čerpání, Vnitřní předpis o pracovních cestách, Interní směrnice o projektové organizaci činnosti VaVaI, Interní směrnice o nakládání s výsledky činnosti VaVaI, Interní směrnice pro publikování vědeckých výsledků výzkumnými pracovníky SLÚ AV ČR, v. v. i., Kariérní řád a Vnitřní mzdový předpis).

XI.

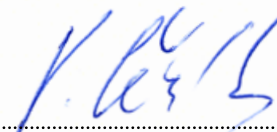
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Z Výroční zprávy SLÚ AV ČR, v. v. i., o činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (přístupné na webových stránkách

SLÚ) vyplývá, že v období od 1. ledna do 31. prosince 2024 nebyla evidována žádná žádost o poskytnutí informací ani žádné odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Valentinská 91/1
CZ 110 00 Praha 1
IČ: 68378017

Razítko

podpis ředitele SLÚ AV ČR, v. v. i.

V návaznosti na nařízení EU 2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR) a dalších právních předpisů jsou ve „Výroční zprávě o činnosti a hospodaření za rok 2024“ Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., zveřejněny osobní údaje členů jednotlivých orgánů pracoviště dle § 30 odst. 4 písm. a) zákona č. 340/2005 Sb. Osobní údaje dalších osob jsou v této výroční zprávě zveřejňovány v oprávněném zájmu Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., a slouží k propagaci výsledků pracoviště za účelem informování veřejnosti.

Zpráva nezávislého auditora

Ing. Karel Heteš, auditor, osvědčení č. 1369

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

pro zřizovatele instituce Slovanský ústav AV ČR, v.v.i.,
Praha 1, Valentinská 91/1, IČ 68378017

Zpráva o auditu účetní závěrky

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky instituce Slovanský ústav AV ČR, v.v.i., („Instituce“), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2024, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2024 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o instituci Slovanský ústav AV ČR, v.v.i., jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv instituce Slovanský ústav AV ČR, v.v.i., k 31. 12. 2024 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2024 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Instituci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán Instituce.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních)

ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Instituci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán Instituce odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol představenstvem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Instituce relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.

Ing. Karel Heteš, Pertoldova 3329, 143 00 Praha 4
e-mail: hetes@volny.cz, mobil: +420 603 265 394, tel./fax: +420 241 766 453

- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Instituce uvedl v příloze účetní závěrky.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Datum vydání zprávy
V Praze dne 17. 6. 2025

Jméno auditora a číslo oprávnění o zápisu do seznamu auditorů
Nezávislý auditor ing. Karel Heteš
 Praha 4, Pertoldova 3329

Evidenční č. 1369

Přílohy:

Účetní závěrka k 31. 12. 2024

1. Rozvaha
2. Výkaz zisku a ztráty
3. Příloha v účetní závěrce

Výroční zpráva k 31. 12. 2024

Ing. Karel Heteš, Pertoldova 3329, 143 00 Praha 4
e-mail: hetes@volny.cz, mobil: +420 603 265 394, tel./fax: +420 241 766 453

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Valentinská 91/1 CZ 110 00 Praha 1 IČ: 68378017	Mgr. Václav Čermák, Ph.D. Podpis odpovědné osoby : Právní forma účetní jednotky :	Dana Jančovičová Podpis osoby odpovědné za sestavení : Předmět podnikání :
		Okamžik sestavení : 04.03.2025

ROZVAHA VVI (od 2016)Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Název	Účet. sk.	Číslo řádku	Stav	
				k 01.01.2024	k 31.12.2024
A	A.Dlouhodobý majetek celkem		001	55 819	54 023
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem		002	451	312
A.I.1	1.Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje		003	0	0
A.I.2	2.Softwar		004	443	304
A.I.3	3.Ocenitelná práva		005	0	0
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek		006	8	8
A.I.5	5.Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek		007	0	0
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek		008	0	0
A.I.7	7.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek		009	0	0
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem		010	74 254	73 100
A.II.1	1.Pozemky		011	19 799	19 799
A.II.2	2.Umělecká díla, předměty a sbírky		012	0	0
A.II.3	3.Stavby		013	40 481	40 481
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory		014	13 059	11 993
A.II.5	5.Pěstitelské celky trvalých porostů		015	0	0
A.II.6	6.Dospělá zvířata a jejich skupiny		016	0	0
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek		017	915	827
A.II.8	8.Ostatní dlouhodobý hmotný majetek		018	0	0
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek		019	0	0
A.II.10	10.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek		020	0	0
A.III	III.Dlouhodobý finanční majetek celkem		021	0	0
A.III.1	1.Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba		022	0	0
A.III.2	2.Podíly - podstatný vliv		023	0	0
A.III.3	3.Dluhové cenné papíry držené do splatnosti		024	0	0
A.III.4	4.Zápůjčky organizačním složkám		025	0	0
A.III.5	5.Ostatní dlouhodobé zápůjčky		026	0	0
A.III.6	6.Ostatní dlouhodobý finanční majetek		027	0	0
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem		028	-18 886	-19 390
A.IV.1	1.Oprávký k nehmot. výsl. výzkumu a vývoje		029	0	0
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru		030	-193	-85
A.IV.3	3.Oprávký k ocenitelným právům		031	0	0
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM		032	-8	-8
A.IV.5	5.Oprávký k ostatnímu DNM		033	0	0
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám		034	-8 191	-8 902
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí		035	-9 579	-9 569
A.IV.8	8.Oprávký k pěstitelským celkům trvalých porostů		036	0	0
A.IV.9	9.Oprávký k zákl. stádu a tažným zvířatům		037	0	0
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM		038	-915	-827
A.IV.11	11.Oprávký k ostatnímu DHM		039	0	0
B	B.Krátkodobý majetek celkem		040	17 059	16 298
B.I	I.Zásoby celkem		041	1 078	1 084
B.I.1	1.Materiál na skladě		042	0	0
B.I.2	2.Materiál na cestě		043	0	0
B.I.3	3.Nedokončená výroba		044	0	0
B.I.4	4.Polotovary vlastní výroby		045	0	0
B.I.5	5.Výrobky		046	0	0

ROZVAHA VVI (od 2016)

IČO
68378017

Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		Účet. sk.	k 01.01.2024
B.I.6	6.Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	047	0	0
B.I.7	7.Zboží na skladě a v prodejnách	048	1 078	1 084
B.I.8	8.Zboží na cestě	049	0	0
B.I.9	9.Poskytnuté zálohy na zásoby	050	0	0
B.II	II.Pohledávky celkem	051	1 086	1 439
B.II.1	1.Odběratelé	052	271	594
B.II.2	2.Směnky k inkasu	053	0	0
B.II.3	3.Pohledávky za eskontované cenné papíry	054	0	0
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	737	683
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056	0	0
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	0	0
B.II.7	7.Pohledávky za institucemi SZ a VZP	058	0	0
B.II.8	8.Daň z příjmů	059	0	0
B.II.9	9.Ostatní přímé daně	060	0	0
B.II.10	10.Daň z přidané hodnoty	061	0	1
B.II.11	11.Ostatní daně a poplatky	062	0	0
B.II.12	12.Nároky na dotace a ost. zúčtování SR	063	0	0
B.II.13	13.Nároky na dotace a ost. zúčtování ÚSC	064	0	0
B.II.14	14.Pohledávky za společníky sdruženími ve společnosti	065	0	0
B.II.15	15.Pohledávky z pevných termínovaných operací a opcí	066	0	0
B.II.16	16.Pohledávky z vydaných dluhopisů	067	0	0
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	0	21
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	79	141
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	070	0	0
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	14 482	13 424
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	72	27
B.III.2	2.Ceniny	073	0	12
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	14 411	13 385
B.III.4	4.Majetkové cenné papíry k obchodování	075	0	0
B.III.5	5.Dluhové cenné papíry k obchodování	076	0	0
B.III.6	6.Ostatní cenné papíry	077	0	0
B.III.7	7.Peníze na cestě	078	0	0
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	412	350
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	412	350
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081	0	0
	AKTIVA CELKEM	082	72 878	70 321

ROZVAHA VVI (od 2016)

Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		Účet. sk.	k 01.01.2024
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	67 739	65 040
A.I	I.Jmění celkem	084	67 362	65 040
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	55 819	54 023
A.I.2	2.Fondy	086	11 543	11 017
A.I.3	3.Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	087	0	0
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088	377	0
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření	089	0	0
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	377	0
A.II.3	3.Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	091	0	0
B	B.Cizí zdroje celkem	092	5 139	5 281
B.I	I.Rezervy celkem	093	0	0
B.I.1	1.Rezervy	094	0	0
B.II	II.Dlouhodobé závazky celkem	095	0	0
B.II.1	1.Dlouhodobé úvěry	096	0	0
B.II.2	2.Vydané dluhopisy	097	0	0
B.II.3	3.Závazky z pronájmu	098	0	0
B.II.4	4.Přijaté dlouhodobé zálohy	099	0	0
B.II.5	5.Dlouhodobé směnky k úhradě	100	0	0
B.II.6	6.Dohadné účty pasivní	101	0	0
B.II.7	7.Ostatní dlouhodobé závazky	102	0	0
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	5 086	5 211
B.III.1	1.Dodavatelé	104	55	10
B.III.2	2.Směnky k úhradě	105	0	0
B.III.3	3.Přijaté zálohy	106	2	0
B.III.4	4.Ostatní závazky	107	0	0
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	2 425	2 48
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	1	0
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	1 294	1 38
B.III.8	8.Daň z příjmů	111	0	0
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	341	33
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty	113	3	2
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky	114	0	0
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR	115	0	0
B.III.13	13.Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	116	0	0
B.III.14	14.Závazky z upsaných nesplacených cen, papírů a podílů	117	0	0
B.III.15	15.závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti	118	0	0
B.III.16	16.Závazky z pevných term. operací a opcí	119	0	0
B.III.17	17.Jiné závazky	120	22	2
B.III.18	18.Krátkodobé úvěry	121	0	0
B.III.19	19.Eskontní úvěry	122	0	0
B.III.20	20.Vydané krátkodobé dluhopisy	123	0	0
B.III.21	21.Vlastní dluhopisy	124	0	0
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní	125	943	8
B.III.23	23.Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	126	0	0
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem	127	53	0
B.IV.1	1.Výdaje příštích období	128	0	0
B.IV.2	2.Výnosy příštích období	129	53	0
	PASIVA CELKEM	130	72 878	70 3

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 91/1, 110 00 PRAHA, Česká republika

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	Mgr. Václav Čermák, Ph.D.	Dana Jančovičová
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
		
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Valentinská 91/1 CZ 110 00 Praha 1 IČ: 68378017	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
		Okamžik sestavení : 04.03.2025

Výkaz zisku a ztráty

Od 01.01.2024 do 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Název	Účt. sk.	Číslo řádku	Činnost		
				Hlavní	Hospodářská	Celkem
A	A. Náklady					
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby		002	5 735	79	5 813
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek		003	1 377	-19	1 357
A.I.2	2. Prodané zboží		004	45	0	45
A.I.3	3. Opravy a udržování		005	415	49	464
A.I.4	4. Náklady na cestovné		006	432	0	432
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci		007	72	0	72
A.I.6	6. Ostatní služby		008	3 395	49	3 444
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace		009	-51	0	-51
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti		010	0	0	0
A.II.8	8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorg. služeb		011	-51	0	-51
A.II.9	9. Aktivace dlouhodobého majetku		012	0	0	0
A.III	III. Osobní náklady		013	27 784	507	28 291
A.III.10	10. Mzdové náklady		014	20 759	384	21 143
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění		015	6 455	120	6 575
A.III.11	12. Ostatní sociální pojištění		016	0	0	0
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady		017	570	4	574
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady		018	0	0	0
A.IV	IV. Daně a poplatky		019	1	0	1
A.IV.15	15. Daně a poplatky		020	1	0	1
A.V	V. Ostatní náklady		021	301	1	301
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále		022	0	0	0
A.V.17	17. Odpisy nedobytné pohledávky		023	0	0	0
A.V.18	18. Nákladové úroky		024	0	0	0
A.V.19	19. Kurzové ztráty		025	22	0	22
A.V.20	20. Dary		026	0	0	0
A.V.21	21. Manka a škody		027	0	0	0
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady		028	279	1	279
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP		029	1 796	0	1 796
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku		030	1 796	0	1 796
A.VI.24	24. Prodaný dlouhodobý majetek		031	0	0	0
A.VI.25	25. Prodané cenné papíry a podíly		032	0	0	0
A.VI.26	26. Prodaný materiál		033	0	0	0
A.VI.27	27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek		034	0	0	0
A.VII	VII. Poskytnuté příspěvky		035	0	0	0
A.VII.28	28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami		036	0	0	0
A.VIII	VIII. Daň z příjmů		037	0	0	0
A.VIII.29	29. Daň z příjmů		038	0	0	0
	Náklady celkem		039	35 566	586	36 152

Výkaz zisku a ztráty

Od 01.01.2024 do 31.12.2024

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Položka	Účt. sk.	Číslo řádku	Činnost		
				Hlavní	Hospodářská	Celkem
B	B. Výnosy					
B.I	I. Provozní dotace		041	31 360	0	31 360
B.I.1	1. Provozní dotace		042	31 360	0	31 360
B.II	II. Přijaté příspěvky		043	0	0	0
B.II.2	2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami		044	0	0	0
B.II.3	3. Přijaté příspěvky (dary)		045	0	0	0
B.II.4	4. Přijaté členské příspěvky		046	0	0	0
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží		047	680	0	680
B.IV	IV. Ostatní výnosy		048	2 582	1 531	4 113
B.IV.5	5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále		049	0	0	0
B.IV.6	6. Platby za odepsané pohledávky		050	0	0	0
B.IV.7	7. Výnosové úroky		051	0	0	0
B.IV.8	8. Kurzové zisky		052	0	0	0
B.IV.9	9. Zúčtování fondů		053	1 006	0	1 006
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy		054	1 576	1 531	3 107
B.V	V. Tržby z prodeje majetku		055	0	0	0
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku		056	0	0	0
B.V.12	12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů		057	0	0	0
B.V.13	13. Tržby z prodeje materiálu		058	0	0	0
B.V.14	14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku		059	0	0	0
B.V.15	15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku		060	0	0	0
	Výnosy celkem		061	34 621	1 531	36 152
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním		062	0	0	0
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění		063	-944	944	0

Příloha v účetní závěrce k 31. 12. 2024

Účetní období: 1.1.2024 – 31.12. 2024
Rozvahový den: 31.12.2024
Okamžik sestavení účetní závěrky: 04.03.2025

1. Obecné údaje

Účetní jednotka: **Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.** (dále jen SLÚ)
se sídlem: Valentinská 91/1, 110 00 Praha 1
IČO: 68378017
právní forma: veřejná výzkumná instituce (ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb.)
SLÚ je zapsán v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Zápis byl proveden 1.1.2007.
Zřizovatel: Akademie věd České republiky – organizační složka státu
IČO 60165171 se sídlem v Praze 1, Národní 1009/3, PSČ 117 20
Hlavní činnost: Předmětem hlavní činnosti SLÚ je vědecký výzkum v oblasti paleoslovenistiky a byzantologie, gramatický a lexikální výzkum současných slovanských jazyků, výzkum v oblasti dějin a teorie slovanských literatur založený na zpracování systematické slavistické bibliografie a výzkum v oblasti dějin slavistiky, včetně výzkumu činnosti ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice. Svou činností SLÚ přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.
Jiná činnost: Předmětem jiné činnosti SLÚ je poskytování služeb v oborech výzkumné činnosti pracoviště a využití jeho majetku. Rozsah jiné činnosti nepřesahuje 20% pracovní kapacity SLÚ.
Statutární orgán: ředitel: Mgr. Václav Čermák, Ph.D.
Rada pracoviště: předseda: doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D.
místopředseda: PhDr. Ilona Janyšková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
členové interní: PhDr. František Čajka, Ph.D.
PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D.
PhDr. Eva Šlaufová
členové externí: PhDr. Ilona Janyšková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
PhDr. Lukáš Babka (NK ČR - Slovanská knihovna)
doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.
tajemnice: Mgr. Jana Kocková, Ph.D.
Dozorčí rada: předseda: Mgr. Ondřej Beránek, Ph.D. (místopředseda AV ČR;
OÚ AV ČR v. v. i.)
místopředseda: PhDr. Štefan Pilát, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.) do 30.6.2024
Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.) od 1.7.2024
členové: RNDr. Martin Bilej, DrSc. (MBÚ AV ČR, v. v. i.)
doc. Mgr. David Kalhous, Ph.D. (FF MU)
PhDr. Helena Karlíková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
tajemnice: Mgr. Dana Pilátová

2. Použité obecné účetní zásady, účetní metody a jejich změny a odchylky

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a s vyhláškou MF ČR č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Dále se SLÚ řídí zákonem č. 341/2005 Sb., o v. v. i., zákonem č. 420/2005 Sb., zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků.

Účtový rozvrh je uspořádán a obsahuje syntetické účty v rámci účtových skupin směrné účtové osnovy, která je závazně stanovena zřizovatelem.

Účetní záznamy jsou zpracovány informačně ekonomickým systémem iFIS společnosti BBM, s.r.o. Písek, zpracování mzdového účetnictví zajišťuje mzdový systém Elanor Global Java Edition – EGJE společnosti Elanor spol. s r.o.

Centrální zálohování dat je zajištěno zřizovatelem na základě servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. Účetní doklady v tištěné podobě jsou uloženy v archivu dokumentů SLÚ v objektu sídla účetní jednotky.

1.1. Oceňování majetku a závazků, odpisy

1.1.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je při nákupu oceňován pořizovací cenou, která obsahuje cenu pořízení a náklady s pořízením související. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu. Odpisy jsou stanoveny odpisovým plánem a jsou rovnoměrné.

Majetek vložený zřizovatelem je odepisován jako pořízený z vlastních zdrojů s tvorbou Fondu reprodukce majetku.

Ostatní hmotný a nehmotný majetek pořízený z veřejných prostředků (dotací) SLÚ odepisuje bez tvorby Fondu reprodukce majetku jako výsledkově indiferentní operaci (náklady = výnosy).

Dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností nebo bezúplatně získaný SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

1.1.2. Dlouhodobý finanční majetek

Podíly a cenné papíry SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

1.1.3. Zásoby

SLÚ k rozvahovému dni eviduje v zásobách výroby - časopisy a publikace. Časopisy a publikace vydané do roku 2014 byly do skladové evidence zařazeny v reprodukční ceně. Od roku 2015 je cena určována na základě vlastních nákladů.

1.1.4. Pohledávky

Pohledávky se oceňují při svém vzniku jmenovitou hodnotou. Pohledávky se rozdělují na krátkodobé (doba splatnosti do 12 měsíců včetně) a dlouhodobé (splatnost nad 12 měsíců), s tím, že krátkodobé jsou splatné do jednoho roku od rozvahového dne. V roce 2024 nebyly vytvořeny žádné opravné položky.

1.1.5. Krátkodobý finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek je oceňován jmenovitými hodnotami. K rozvahovému dni je tvořen zůstatky v pokladně, na běžných účtech a na účtu sociálního fondu. Bankovní účty jsou vedeny v Kč.

1.1.6. Závazky

Dlouhodobé i krátkodobé závazky se vykazují ve jmenovitých hodnotách.

1.2. Přepočtení údajů v cizích měnách na českou měnu

Přepočtení majetku, pohledávek a závazků v cizí měně na české koruny během účetního období je prováděn v kurzu ČNB platném k okamžiku uskutečnění účetního případu. K rozvahovému dni je přepočtení pohledávek a závazků v cizí měně provedeno kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

1.3. Rozsah, ve kterém byl výpočet zisku nebo ztráty ovlivněn způsoby oceňování finančního majetku

V roce 2024 nebyl výsledek hospodaření ovlivněn způsoby oceňování finančního majetku.

1.4. Podstatné změny použitých účetních metod

Podstatné změny způsobů oceňování, odepisování ani postupů účtování oproti minulému účetnímu období nenastaly. Použité účetní metody odpovídají požadavkům Zákona o účetnictví.

2. Významné položky rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty

2.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Nemovitý majetek tvoří budovy, stavby a pozemky. Movitý majetek zahrnuje zejména výpočetní techniku a běžné kancelářské vybavení. Nehmotný majetek zahrnuje především software.

Jednotlivé položky dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v tis. Kč

Položky majetku	Pořizovací cena		Oprávy		Zůstatková cena		Přírůstky	Úbytky
	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Běžné období
Pozemky	19 799	19 799	0	0	19 799	19 799	0	0
Budovy a stavby	40 482	40 482	- 8 902	- 8 191	31 580	32 291	0	0
Hmotné movité věci a jejich soubory	11 993	13 059	- 9 579	- 9 579	2 414	3 480	0	- 1 066
Software (nad 60 tis. Kč)	304	443	- 85	- 193	219	250	0	- 139
Drobný DNM (7 – 60 tis. Kč)	8	8	- 8	- 8	0	0	0	0
Drobný DHM do 2006 (3 – 80 tis. Kč)	827	915	- 827	- 915	0	0	0	- 88
Celkem majetek	73 413	74 706	- 19 401	- 18 886	54 012	55 820	0	- 1 293
*) Drobný DHM od 2007 (3 – 80 tis. Kč)	4 098	4 195	- 4 098	- 4 195	0	0	0	- 97

*) Od roku 2007 je evidence drobného dlouhodobého hmotného majetku vedena na podrozvahových účtech.

2.2. Dlouhodobý finanční majetek

SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

2.3. Dlouhodobé cenné papíry a podíly

SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

2.4. Zásoby

SLÚ k rozvahovému dni eviduje sklad časopisů a publikací.

Položky zásob	Počáteční stav	Úbytky / přírůstky a aktivace 24	Konečný stav
Publikace a časopisy celkem	1 078 032,00	6 070,00	1 084 102,00
Publikace a časopisy určené pro prezentaci vědeckých výsledků „Vydavatelský fond“ *)	2 089 983,00	15 043	2 105 026,00

*) Vydávání publikací a časopisů má primární cíl - šíření výsledků výzkumu mezi odbornou veřejnost v tuzemsku i zahraničí nekomerčním způsobem (výměna publikací s vědeckými institucemi, recenzní výtisky apod.). Tyto výtisky jsou evidovány na podrozvahových účtech.

2.5. Pohledávky a dohadné účty aktivní

SLÚ neeviduje k rozvahovému dni dlouhodobé pohledávky (s dobou splatnosti delší než rok).

SLÚ eviduje k rozvahovému dni krátkodobé pohledávky ve výši 1 276 854,01 Kč.

Na dohadných účtech aktivních SLÚ k rozvahovému dni vykazuje 140 838,00 Kč. Tato částka představuje očekávané výnosy za předplatné a úhradu za smluvní distribuci časopisů od zahraničních partnerů a předpokládanou náhradu škody za pojistnou událost.

2.6. Jiná aktiva

SLÚ vykazuje k rozvahovému dni náklady příštího účetního období **350 289,44 Kč**. Jedná se o pojištění objektu, předplatné časopisů a úhradu uživatelských licencí.

2.7. Vlastní zdroje

Jmění celkem	65 040 161,09 Kč
z toho: vlastní jmění	54 022 747,85 Kč
sociální fond	228 745,93 Kč
rezervní fond	4 300 587,01 Kč
fond účelově určených prostředků	3 968 324,11 Kč
fond reprodukce majetku	2 519 756,19 Kč

2.8. Závazky

Dlouhodobé závazky celkem	0,00 Kč
Krátkodobé závazky celkem	5 210 399,55 Kč
z toho dodavatelé	106 671,23 Kč
přijaté zálohy	6 118,07 Kč
Ostatní závazky	3 786,00 Kč
vůči zaměstnancům	2 488 855,00 Kč
závazky k institucím SZ a VZP	1 383 408,00 Kč
ostatní přímé daně	331 837,00 Kč
daň z přidané hodnoty	22 731,00 Kč
jiné závazky	21 846,00 Kč
dohadné účty pasivní	845 147,25 Kč

*) služby vycházející ze smluv a objednávek – tisk publikací a časopisů s rokem vydání 2024 a další služby podpořené dotací v roce 2024, smlouva o provedení povinného auditu za období 2024, vypočtená spotřeba elektrické energie, plynu, vodné a stočné, odvod za nesplnění povinného podílu osob se zdravotním postižením, konferenční poplatky.

Žádná částka závazků, které vznikly v daném účetním období, nemá splatnost přesahující pět let.

2.9. Krátkodobé a dlouhodobé bankovní úvěry

SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

2.10. Jiná pasiva

SLÚ eviduje k rozvahovému dni jiná pasiva v celkové výši **66 700,00 Kč**, jedná se o výnosy příštích období za pronájem prostor za leden 2025.

2.11. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky

SLÚ nemá dluhy. Závazky plynoucí z mezd za prosinec 2024 byly uhrazeny dne 10. 1. 2025.

2.12. Finanční nebo jiné závazky a plnění neuvedené v rozvaze

SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

2.13. Náklady

Rozhodující část nákladů hlavní činnosti tvoří osobní náklady, tisk vědeckých časopisů a publikací, ostatní služby a cestovné nezbytné k zajištění výzkumných projektů. Oproti tomu v jiné činnosti převažují náklady na provoz a údržbu bytů a budovy a jsou hrazeny z příjmů z pronájmu bytových a nebytových prostor.

2.13.1. Osobní náklady

K 31.12.2024 bylo v SLÚ zaměstnáno 49 osob a průměrný přepočtený počet zaměstnanců činil v roce 2024 38 osob.

	v tis. Kč
Osobní náklady v tis. Kč	Celkem
Mzdové náklady	21 044
Náhrady DNP	99
Zákonné sociální pojištění	6 575
Zákonné sociální náklady	574
Celkem	28 292
Z toho odměny kontrolnímu orgánu	192

Členům orgánů v roce 2024 nebyly poskytnuty žádné funkční požitky, nebyly jim poskytnuty ani žádné půjčky, úvěry, záruky či jiná plnění.

V roce 2023 uzavřel SLÚ smlouvu o dílo týkající se digitalizace etymologického slovníku s Ústavem pro jazyk český, v.v.i. (ÚJČ), jehož zřizovatelem je Akademie věd České republiky. V této smlouvě ÚJČ vystupuje jako vedlejší účastník (odběratel), přičemž hlavním odběratelem je SLÚ, jehož ředitel je externí člen rady ÚJČ. Z tohoto smluvního vztahu vyplynuly v roce 2024 závazky, které byly přeučtovány dle smlouvy na vedlejšího účastníka (ÚJČ).

2.14. Výnosy

Největší část výnosů hlavní činnosti představuje stanovená institucionální podpora od zřizovatele, která zahrnuje podporu dlouhodobého koncepčního rozvoje pracoviště a dále poskytnutí dotace související s podporou činností pracovišť AV ČR. V rámci své hlavní činnosti vydává SLÚ periodické a neperiodické publikace. Tržby za prodej publikací jsou zahrnuty do výnosů. Ostatní výnosy tvoří zúčtování fondů a odpisů majetku pořízeného z veřejných prostředků. Výnosy hlavní činnosti mimorozpočtově zahrnují finanční prostředky od jiných poskytovatelů, v roce 2024 to byly prostředky konkrétně na dva projekty - grant č.23-06509S panelu č. P406 od Grantové agentury ČR a od MŠMT ČR dotace č.8J23AT024. Výnosy z pronájmů jsou předmětem jiné činnosti SLÚ. Podmínky jiné činnosti určují příslušná podnikatelská oprávnění a zákon o veřejných výzkumných institucích. Rozsah jiné činnosti nepřesahuje 20% pracovní kapacity SLÚ. Kladný hospodářský výsledek hospodaření jiné činnosti slouží k podpoře hlavní činnosti.

2.15. Přehled přijatých dotací podle zdrojů

	v tis. Kč
Neinvestiční dotace	
institucionální	29 608
z toho: podpora výzkumné organizace	25 375
dotace na činnost	4 233
GAČR	1 726
MŠMT mobility	25
Neinvestiční dotace celkem	31 359
Investiční dotace	0

2.16. Způsob zjištění základu daně z příjmu, použití daňových úlev

SLÚ je veřejně prospěšným poplatníkem v souladu s §17a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP). SLÚ uplatňuje osvobození darů podle §19b odst. 2 b) ZDP a odčitatelnou položku dle §20 odst.7 ZDP vždy, když je to možné.

Pro zjištění základu daně z příjmu pro rok 2024 byly zohledněny tyto položky:

náklady

celkové náklady		36 152 308,45 Kč
daňově neuznatelné náklady:	náklady na reprezentaci	-71 941,00 Kč
	rozdíl účetních a daňových odpisů majetku pořízeného z vl. zdrojů	- 327 182,20 Kč

výnosy

celkové výnosy	36 152 308,45 Kč
dotace (institucionální a mimorozpočtové)	31 359 584,37 Kč
tržby za vlastní výkony a za zboží	679 634,06 Kč
ostatní výnosy	4 113 090,02 Kč
z toho zúčtování části odpisů majetku pořízeného z dotace	1 469 035,80 Kč
výnosy z pronájmu prostor	1 533 459,00 Kč

Základ daně byl stanoven za rok 2024 v souladu se ZDP úpravou o daňově neuznatelné náklady a výnosy. V důsledku uplatnění odčitatelné položky od základu daně dle §20 odst.7 ZDP je daňová povinnost nulová a výše daňové úlevy činí 83 790,00 tis. Kč.

Daňová úspora za rok 2024 ve výši **83 790,00 Kč** bude použita v roce 2025 na studijní cesty a prezentaci vědeckých výsledků.

3. Stav zaměstnanců v uvedeném účetním období podle kategorií

kategorie	průměr. přep. stav
Výzkumný pracovník	28,60
Ost.VŠ pracovník výzk. útvarů	2,43
Odborný pracovník - VŠ	4,33
Odborný pracovník – SŠ a VOŠ	2,23
THP pracovník	0,50
celkem	38,09

4. Spojené osoby

SLÚ nevykazuje k rozvahovému dni žádné zálohy, závdavky ani úvěry poskytnuté členům řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů určených zákonem o veřejných výzkumných institucích. Všichni členové Dozorcí rady a Rady SLÚ čestným prohlášením stvrdili, že nemají oni ani jejich rodinní příslušníci podíl v osobách, s nimiž SLÚ uzavřel za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

5. Odměny členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů

Odměny jsou stanoveny zřizovatelem pro členy Dozorcí rady a Rady SLÚ. V roce 2024 byly řádně vyplaceny odměny za rok 2024 ve výši 192 tis. Kč.

6. Přehled o přijatých a poskytnutých darech

SLÚ ve vykazovaném účetním období neposkytl žádný dar.

7. Přehled informací o veřejných sbírkách podle zvláštního předpisu (zákon č.117/2001 Sb. o veřejných sbírkách)

V roce 2024 nebyly organizovány SLÚ žádné veřejné sbírky.

8. Jiné účetní jednotky, ve kterých má účetní jednotka podíl

SLÚ nemá podíl v žádné účetní jednotce v jakékoli formě. SLÚ je jako instituce členem České společnosti pro balkanistická, byzantologická a slavistická studia, z.s.

9. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období

Výsledek hospodaření za rok 2023 ve výši 376 799,60 Kč byl na základě schválení ředitele SLÚ a projednání v Radě SLÚ převeden do sociálního fondu ve výši 357 959,00 Kč a do rezervního fondu ve výši 18 840,60 Kč.

10. Významné události mezi rozvahovým dnem a datem sestavení uzávěrky

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události.

11. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídací schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

Všechny podstatné údaje za rok 2024, které vypovídají o ekonomické činnosti, jsou zachyceny v předchozích bodech.

12. Odměna přijatá auditorem za povinný audit roční účetní závěrky

Odměna přijatá auditorem Ing. Karlem Hetešem, (oprávnění č.1369 zapsané v seznamu auditorů vedeném Komorou auditorů ČR), v daném účetním období za povinný audit roční účetní závěrky roku 2023 byla ve výši 49 770,00 Kč bez DPH.

V Praze dne 28. 3. 2025

Sestavila: Ing. Jolana Krotilová

Mgr. Václav Čermák, Ph.D.
ředitel SLÚ AV ČR, v. v. i.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Valentinská 91/1
CZ 110 00 Praha 1
IČ: 68378017

Výroční zpráva 2024

Slovenský ústav
AV ČR